

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ И ДЪРЖАВНИЯ КОНТРОЛ
и

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА - ЦЕНТРАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

2.15

132-2-94

№Х-206

11

94

О Т Ч Е Т

на БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА за дейността ѝ
през 1956 година

62 място

-ооо-

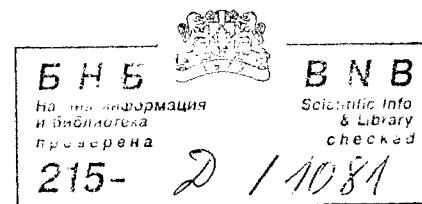
94

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

AE-82

ОТЧЕТ НА БНБ ЗА ДЕЙНОСТТА Й
ПРЕЗ 1956 Г.

1956 г.

До

ПРЕДСЕДАТЕЛИ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
другаря АНТОН ШГОВ

Д О К Л А Д

от КИРИЛ ЛАЗАРОВ, Министър на финансите
и държавния контрол

Относно: годишният отчет, баланса и
сметката за загубите и печалбите на
Българската народна банка за 1956 година.

Другар Председател,

Представям Ви за утвърждаване от Министерския съвет
годишният отчет, баланса и сметката за загубите и печалбите на Бъл-
гарската народна банка за 1956 година.

Настъпилите през отчетната година основни промени в
активите и пасивите на Банката, отразени в сравнителния баланс за
1955 - 1956 година - приложение № 1, дават основание да се направят
следните изводи:

Лихвените пласменти от 69,1% към 31 декември 1955 година
са намалели към 31 декември 1956 година на 77,7% от общите активи
на Банката или намаление 1.025 miliona лева - 11,5%. Намалението
идва главно от намалените краткосрочни кредити, за които се дават
подробни данни в съответния раздел на годишния отчет.

Безлихвените пласменти от 10,8% към 31 декември 1955
година са нараснали към 31 декември 1956 година на 22,3% от общите
активи на Банката или увеличение с 1.514 miliona лева - 11,5%.

Собствените и приравнени към тях средства от 21,8% към
31 декември 1955 година са нараснали към 31 декември 1956 година
на 22% от общите пасиви на Банката или увеличение със 127 miliona
лева - 0,2%. Увеличението идва единствено от нарастващият обем на
паричното обръщение, за което се дават подробни данни в съответния
раздел на Годишния отчет. В същото време фондовете на Банката
са намалели с 63 miliona лева, тъй като ежегодният им прираст от

чистата печалба на Банката е недостатъчен да покрие междувременно опростените, по силата на правителствени постановления и укази, банкови вземания в размер на 135 милиона лева.

Привлечените лихвени средства от 24,6% към 31 декември 1955 година са нарастили към 31 декември 1956 година на 27,1% от общите пасиви на Банката. Увеличението идва главно от нарастващите остатъци по разплащателните и текущите сметки на държавните предприятия, кооперативните организации и трудово-кооперативните земеделски стопанства, което е резултат преди всичко на нарастващия през годината обем на промишлената продукция с 16% и на стокооборота с 15%, а от там - увеличение на оборотните им средства, както и на масовото коопериране на селското стопанство.

Привлечените безлихвени средства от 53,5% към 31 декември 1955 година са намалели към 31 декември 1956 година на 50,9% от общите пасиви на Банката или намаление със 79 милиона лева - 2,7%. Намалението идва главно от снижените остатъци на държавния бюджет и бюджетните учреждения - общо с 1.341 милиона лева. Докато към края на 1955 година тези средства представляваха 40% от всички банкови източници, то в края на 1956 година техният относителен дял е спаднал вече на 28%. Поради това, че държавният бюджет за 1956 година приключи с превишение на разходите над приходите, част от остатъка от минали години беше използуван за покриване текущите разходи по бюджета - 978 милиона лева, за покриване разликата от преоценката на стоково-материалните ценности във връзка с реформата по отпускните цени - 100 милиона лева и за извънредни разходи по отделни постановления на Министерския съвет - 80 милиона лева. Едновременно с това, средствата на местните бюджети са намалели с 64 милиона лева, а текущите сметки на учрежденията по републиканския бюджет - със 118 милиона лева.

Заслужава да се отбележи също така:

a/ Намалението на остатъка от амортизационните отчисления на предприятията за основен ремонт, което е резултат на иззети по решение на Министерския съвет средства в размер на 63.951 хиляди лева - насочени за други цели. В началото на 1957 година бяха иззети допълнително 105.700 хиляди лева.

b/ Намалението на остатъците по сметките от международните отношения, по които се очертава тенденция на ежегодно намаление поради съкрашаване на документооборота и по-бързо отразяване

на средствата по разплащателните сметки на предприятията. В резултат на това през последните две години са освободени парични средства размер на 116 miliona лева - ползвани в миналото като безлихвенi банкови източници.

Очерталата се през отчетната година тенденция на нарастване безлихвените за сметка на лихвените банкови пласменти, памале нието на собствените средства, нарастването на привлечените лихвенi средства за сметка на безлихвените средства и особено рязкото намаление остатъка на държавния бюджет от минали години - основният източник за краткосрочно кредитиране, поставят с всичката сериозно въпроса за създаване на стабилни банкови източници, обезпечаващи безпрепятствено и в необходимия размер кредитиране на предприятиета осуществляващи мероприятията по държавния народностопански план.

Ежегодното превишение на доходите над разходите на държавния бюджет е един от основните източници, стабилизирането на който е основна задача на Министерството на финансите и държавния контрол. Вторият по значение източник, това са банковите фондове, в това число и резервният фонд, който се увеличава ежегодно с 50% от чиста печалба, а останалата 50% отиват в приход на държавния бюджет.

х х

Испълнението на основните задачи на Банката през отчетната 1956 година се дава в следващите раздели:

I. ЕМИСИОННО-КАСОВА ДЕЙНОСТ

През отчетната година емисионно-касовата дейност на Банката протече при значителни изменения в паричните доходи и разходи на населението, които се отразява в нарастване оборота на налични пари в народното стопанство. Тези изменения бяха резултат както на нарастването на паричните доходи и разходи на населението, залегнали в народностопанския план, така и на допълнителните мероприятия на Партията и Правителството, насочени към по-нататъшното повишаване на материалиния и културен живот на трудещите се.

Източниците на постъпленията на налични пари в касите на банката и направленията на разходите се виждат от следната таблица:

Показатели	1955 г.		1956 г.		Ръст на 1956 г. в % спрямо 1955 г.
	млн. лева	и към общите приходи и разходи	млн. лева	и към общите приходи и разходи	
A	1	2	3	4	5
<u>Постъпления от:</u>					
Търговски приходи	11.313	69,5	11.874	69,3	105
Ж.п., воден и въздуш.транспорт	453	2,6	438	2,5	97
Местен транспорт	276	1,7	300	1,7	108
Данъци и такси	397	2,4	360	2,1	91
Предприятия за култура и отдих	114	0,7	132	0,8	116
Предприятия за битови услуги	253	1,5	225	1,3	89
Населни и др. комунални услуги	182	1,1	199	1,1	109
Т К З С	238	1,5	332	2,0	139
Т.и.станции	1.464	9,1	1.688	9,8	115
Държавна спестовна каса	447	2,7	446	2,6	100
Други постъпления	1.137	7,-	1.161	6,8	102
Всичко постъпления:	16.274	100	17.155	100	105,4
<u>Платания за:</u>					
Заплати	9.542	58,8	10.182	58,8	107
Селскостопански произведения	2.289	14,-	2.247	13,-	98
Неселскостопански произведения	82	0,5	74	0,4	89
Пенсии, помощи и застраховки	318	1,9	345	2,-	108
Т К З С	977	6,-	1.649	9,4	169
Заеми за индивидуално-жилищно строителство и за стопанско обзаведдане	120	0,7	115	0,7	96
Усиливане наличността на ТИС	639	3,9	687	4,-	108
Усиливане наличността на ДСК	1.077	6,6	976	5,6	91
Командировки и стопанско-оперативни разходи	1.255	7,6	1.069	6,1	85
Всичко платания:	16.299	100	17.344	100	106,4

В общата сума на постъпленията и плащанията, както и по отделни видове, през отчетната година са настъпили значителни изменения, обусловени от промените в икономиката на страната.

Така, общата сума на постъпленията през отчетната година е увеличена в сравнение с 1955 година с 881 miliona лева, или с 5,4%. От този размер, само на постъпленията от търговски приходи се падат 561 miliona лева, което е резултат на нарастващото на стокооборота. В относителни числа, най-голямо увеличение показват постъпленията по сметките на ТКЗС - 39%, постъпленията от предприятията за култура и отдих - 16%, от наеми и други комунални услуги - 9% и пр. Голямото процентно увеличение на постъпленията от ТКЗС се дължи на масовизацията на ТКЗС, на увеличение на продажбите на кооперативните пазари и на засилената дейност по привличане на паричните средства на стопанствата в касите на Банката.

Значително намаление има на постъпленията от предприятията за битови услуги - 11%. Намалението е резултат на това, че усъмт в мелниците през отчетната година се събираще в натура, а не в пари, както беше през 1955 година. Освен това, от значение за този приходен източник е фактът, че поради недостатъчното разглеждане на иреката от предприятия за битово обслужване, населението прилагва за услуги към частния сектор, паричните постъпления на който не могат да се обжалват от касовия план.

От анализа на постъпленията се вижда, че най-голямо значение за паричното обръщение имат приходите от стокооборота на дребно, които за отчетната година съставляват 69,3% от общия приходен касов оборот на Банката.

Общата сума на плащанията през 1956 година е увеличена с 1.045 miliona лева в сравнение с 1955 година, или с 6,4%. Най-много са увеличени плащанията по сметките на ТКЗС. Това увеличение е резултат както на масовизацията на стопанствата, така и на даденото през годината увеличение на цените на някои селскостопански произведения. В резултат на това е изтеглена и по-голяма сума за изнаграждения на кооператорите за трудодни и рента на земята. Тези структури промени в нашето селско стопанство доведоха и до забелязващо се вече намаление в плащанията за изкупуване на селскостопански произведения и суровини, предимно от частни земеделски стопани. През отчетната година тези плащания са намалени с 42 miliona лева, или с 2% в сравнение с 1955 година.

Платенията за заплати, заедно с плащанията по сметките на ТКБС и плащанията за изкупуване на селскостопански произведения конто общо представляват 81,2% от общата сума на разходите, оказаха и през отчетната година най-голямо влияние върху размера на паричното обръщение. При плащанията за командировки и стопанско-оперативни разходи е съществено чувствително намаление от 186 милиона лева в сравнение с 1955 година, вследствие намалението на кредитите за тези цели и засиления банков контрол относно целесъобразното извършване на тези разходи.

През течение на годината Банката за пръв път състави баланс за паричните доходи и разходи на населението. С този баланс се постави основата за правилно определяне размера на паричното обръщение. Данните от баланса се използваха за обосноваване по икономически път на необходимия средногодишен размер и скорост на паричното обръщение. Според извършените изчисления, средногодишният планов размер на паричното обръщение беше определен на 1.422 милиона лева, а плановата скорост на обръщението – на 11,76 пъти. Накар че изчислението беше пръв опит в това отношение, определеният среден планов размер на паричното обръщение се различава от фактическия средногодишен размер само с около 3%.

През 1956 година народното стопанство беше обслужвано от 1.462 милиона лева средногодишен размер на паричното обръщение, срещу 1.303 милиона лева за 1955 година. В сравнение с 1955 година паричното обръщение през 1956 година се увеличи със 159 милиона лева средногодишно, или с 12,2%. Към 31 декември 1956 година паричното обръщение възлиза на 1.363 милиона лева срещу 1.161 милиона лева към 31 декември 1955 година.

Най-висок размер през 1956 година – 1.624 милиона лева паричното обръщение достигна на 8 септември, а най-ниски – 1.198 милиона лева на 31 май. Нарастването на паричното обръщение през месец септември е във връзка с изкупуването на селскостопански производдения. Освен това през дните от 5 до 8 септември с разрешение на Министерския съвет бяха изплатени заплатите с определени графики за погашане от 9 до 13 септември.

Правителствената директива по паричното обръщение е изпълнявана през отделните тримесечия, както следва:

Тримесечия	П л а н		Изпълнение	
	Да се пуснат в обръщение	Да се изтеглят от обръщение	Пуснати в обръщение	Изтеглени от обръщение
	в милиони лева			
I тримесечие	-	60	59	-
II тримесечие	47	-	31	-
III тримесечие	216	-	215	-
IV тримесечие	-	96	-	103

От приведените данни се вижда, че неизпълнение на плана за емисионния резултат има само за I-то тримесечие, през което, вместо да се изтеглят от обръщение 60 милиона лева, са пуснати в обръщение 59 милиона лева. Отклонението се дължи главно на големите плащания по сметните на ТНЗС, недостатъчно точно предвидени, поради липса на плащови данни в началото на годината, както и на неизпълнението на плана по стокооборота. За неизпълнение на плана за емисионния резултат Банката своевременно уведоми Министерския съвет и получи одобрение. През останалите тримесечия правителствената директива за паричното обръщение е изпълнявана.

През 1956 година съществуваха значителни затруднения в работата по възвръщане в касите на Банката пуснатите в обръщение пари.

На първо място трябва да се подчертава, че изпълнението на касовия план през цялата година беше затруднявано от неизпълнението на плана за стокооборота на дребно. През отчетната година планът за стокооборота не е изпълнен с 4% или с 588 милиона лева. Това неизпълнение дойде в резултат главно на извършеното на два пъти през годината увеличение на плана по стокооборота общо в размер на 400 милиона лева, без да се осигурят в същия размер необходимите стокови фондове.

Сериозна пречка в изпълнението на плана за стокооборота през годината бе неизадоволителната структура на стоковите фондове, която не беше съобразена с потребителското търсене на населението. Липсваща маниевреност от страна на производствените предприятия,

които не изпълняваха плана по асортимент. От друга страна търговските предприятия проявяваха недостатък при придвижване от един район в друг, даже и на такива стоки, които се произвеждат в достатъчни количества. Много от нашите стоки продължават да се произвеждат по отдавна установени стандарти, поради което вносните стоки ги превъзхождат по качество и външен вид.

През годината на пазаря системно липсвала редица търговски населението стоки, като вълнен трикотаж, вълнени платове по цената от 30 до 180 лева, одеала, органи, дрешци, чорапи, детска, мъжка и дамска конфекция, пружини за легла, радиоапарати, електромери, строителни материали и други. Предвиденото попълване на стоковия фонд с внос на стоки за ширпотреба чрез размяна, не можа да се осъществи в по-голямата си част.

Прилагането на паричните средства на населението беше затруднено и от обстоятелството, че при планирането на стокооборота и стоковите фондове не се вземаше пред вид сезонността на получаване доходите от селското население. Така, за I-то тримесечие на годината, планът за стокооборота не беше покрит със средствата на Фонд, който да отговаря на потребителското търсене на селското население, насочено предимно към промишлените стоки, особено такива за по-дълготрайна употреба, както и строителни материали. Необходимо е да се подчертасе, че ако за I-то тримесечие на отчетната година планът за стокооборота не се изпълни, това се дължи главно на обстоятелството, че засиленото потребителско търсене на селското население на много места не можа да бъде задоволено, тъй като търговските организации не бяха се подгответи за него. Несъответствието между паричните доходи на селското население и стоковите фондове за това тримесечие се отрази неблагоприятно върху изпълнението на плана за емисионния резултат.

В борбата за изпълнение на касовия план през годината Банката обръща особено внимание за увеличаване постъпленията от стокооборота. Връзката с търговските предприятия и организации е централно и по места се подобри чувствително. Сигналите по касовия план за изоставане в постъпленията на търговски приходи се използватшироко за проучване работата на търговските предприятия и организации и забелязване конкретни мерки за отстраняване допуснатите слабости. Банковите планове следиха за правилното осъде-

ставяне реорганизацията на търговската ирека, за правилно разпределение на стоковите фондове и съдействуваха за набавяне в магазини на търсените от населението стоки. В необходимите случаи Банката отпраща сигнали пред Министерство на вътрешната търговия и Централния кооперативен съвет, като с това допринасяше за своевременното отстраняване на констатираните слабости.

Въпреки че през отчетната година постъпленията от предприятия за култура и отдих показват увеличение от 16%, иреката на кинотеатрите и театрите е все още недостатъчна за задоволяване нуждите на населението.

По този въпрос Управлението на банката направи предложение пред Министерския съвет без да има досега резултат от него. Билетите за кинопрокажниците в централните кинотеатри на София се продават за 2-3 дни напред. В интерес на подобряване кинообслужването на населението и привличане на паричните му средства необходимо е да се ползват усилия за разширяване иреката на кинотеатрите както и да се проучат възможностите за увеличаване броя на прожекционите в съществуващите кинотеатри.

Все още недостатъчно е кинообслужването в селата. Тук при невъзможност да се поддържат постоянни кинотеатри, необходимо е да се увеличи броя и посещенията на подвижните кина.

Трудности при възвръщането в касите на Банката на пуснатите в обръщение пари се явяват и от неравномерното получаване на доходите на селското население.

Съгласно установения ред с Примерния устав на трудово-кооперативните земеделски стопанства, през годината членовете-кооператори се авансират само до 50% за отработените трудодни. Останалата част от възнаграждението си кооператорите получават при окончателното разплащане, което се извършва в основната си част през месец януари на следващата година. Размерът на сумите, които се изтеглят от трудово-кооперативните земеделски стопанства през месец януари расте непрекъснато вследствие масовизирането, увеличаване броя на стопанствата и нарастване на доходите им. През месец януари 1954 година по сметките на трудово-кооперативните земеделски стопанства са изплатени 114 милиона лева, месец януари 1955 година - 228 милиона лева, месец януари 1956 година - 353

милиона лева, а през месец януари 1957 година - 647 miliona лева. Изтичането на такива големи парични суми в кратък срок е свързано с трудности по възвръщането им в касите на Банката.

През отчетната година Банката отбележа по-нататъшно подобряване на работата си по оперативното планиране на паричното обръщение, като постигна още по-чълко обвързване на показателите по касовия план със съответните показатели от държавния народно-стопански план.

Съществен напредък беше отбележан в борбата за изпълнение на касовия план. Основното постижение се състои в подобряване методите на работа, като изпълнението на задачите по оперативното регулиране на паричното обръщение се постига все повече със средствата на икономическото въздействие. В това отношение Банката вавлезе по-дълбоко в работата на предприятията, организацията и учрежденията и по-активно и ефикасно започна да въздействува за отстраняване на разкриваните недостатъци и осигуряващ изпълнение на плановите задачи с всички средства на кредитното и касово въздействие и организирането на плащанията.

В работата на Банката по планирането и регулирането на паричното обръщение през отчетната година съществуваха редица слабости.

Все още планирането на плащанията по някои основни показатели и преди всичко планирането на плащанията по сметките на трудово-кооперативните земеделски стопанства по касовия план е нездадоволително. Особено персалио се планираха плащанията на ТКЭС през I-то тримесечие на годината, когато випъваша планови материали, което беше причина неправилно да се определи и да не се изпълни директивата по паричното обръщение за тримесечието. Значителни затруднения в планиране постъпленията и плащанията по сметки на ТКЭС през годината възникнаха от извършената структурна промяна в нашето селско стопанство с масонизирането на стопанствата.

Макар и в отделни случаи, все още се допуска неправилно определяне касовия план на някои банкови клонове, което пречи за правилното поставяне и изпълнение на задачите по паричното обръщение в териториален разрез.

Контролът върху търговските предприятия и организации не винаги и навсякъде се довежда до край. Банковите клонове все още не са се задълбочили основно в планирането и разпределението на стокооборота и стоковите фондове по места, не разкриват напълно съществуващите недостатъци в тая област и не въздействуват своевременно и ефикасно за отстраняването им. В края на 1955 година банковите клонове не проучиха добре очакваните доходи на селското население за I-то тримесечие на 1956 година и не въздействуваха своевременно върху търговските организации и предприятия да вземат мерки за набавление достатъчно стоки за селото, в резултат от което нуждите на селското население от редица стоки през I-то тримесечие на 1956 година останаха на много места незадоволени, а паричните му средства не можаха да бъдат привлечени достатъчно в Банката.

Недостатъчно е още съдействието, което банковите клонове по места оказват на отделите "Търговия" при народните съвети по отношение контрола върху продажбите на стоки от пазарния фонд на министерства и ведомства. По тази причина, ведомствените продажби на някои места имат неоправдано голям размер и процентът на инициатива търговския приход при някои банкови клонове е твърде нисък.

Незадоволителна е работата на Банката за разширяване и подобряване работата на предприятията за нестокови услуги на населението, за подобряване качеството и посвещаване цената на услугите. По места банковите клонове все още не проучваха основно нуждите на населението от разни услуги, не проучваха и съществуващите местни възможности и не поставяха обосновано въпрос пред изпълкомите на народните съвети за организиране нови предприятия за разни услуги или за разширяване на съществуващите предприятия.

През отчетната година се подобри работата по касовото обслужване на ТКЗС и привлича се на постъпленията им в налични пари. Голяма част от паричните постъпления на ТКЗС обаче все още не е привлечена в Банката, като не са използвани всички възможности за въздействие върху стопанствата.

Натъкнатите недостатъци определят и задачите на Банката за по-нататъшното подобряване работата ѝ по оперативното планиране и регулиране на паричното обръщение. Вниманието в това отношение ще бъде насочено към още по-пълно използване на баланса за паричните доходи и разходи на населението за съставяне на още по-реални

кесови планове и преди всичко към издигане на още по-високо равни икономическата работа с предприятията, организацията и учреждения за своевременно и пълно разширяване на недостатъците в работата им и ефикасно въздействие за отстраняването им.

II. КРЕДИТНА ДЕЙНОСТ

Краткосрочното кредитиране на народното стопанство е една от основните задачи на Банката и затова през язеклата 1956 година вниманието на ръководството на Банката беше посветено глава за подобряване и усъвършенствуване методите и начините за кредитирането с оглед да се засили банковия контрол и да се укрепи стопанска сметка и режима на икономии в предприятията. В тази насока напироко беше използвана нашия няколкогодишен опит при кредитиране както и въведените подобрения в кредитирането в Госбанк. Основните насоки за подобряване и разширяване на кредитирането се отразиха в новия Устав на Банката, който към края на годината бе утвърден от Президиума на Народното събрание.

След продължителни проучвания и съгласуване с отделните министерства и ведомства, през годината се завърши новия проект на инструкцията за кредитирането. В този проект основно са разработени залегналите в устава на Банката разширения и подобрения в кредитната дейност.

Поради това че проекто-инструкцията не беше възможно да се изработи по-рано и за да се опости, съкрати и подобри независимо работата по кредитирането, някои от предвидените в инструкцията подобрения, бяха въведени при кредитирането още през отчетната година.

С цел да се разширят кредитните връзки с промишлените предприятия с несезонен характер и да се засили банковият контрол върху стопанската и финансовата им дейност, както и върху изпълнението на възложените им задачи и целесъобразното и икономично използване на предоставените им оборотни средства, въведе се в края на отчетната година пробно кредитиране със заеми по оборота на четири промишлени предприятия.

За да се подобри, опрости и намали техниката при кредитирането, както и да се съкрати писмената работа в ТКЗС, от средата на годината се въведе нов начин на кредитиране, като вместо досегашните няколко вида заеми на ТКЗС се отпуска един основен заем за производствени нужди.

Въведе се за окези предприятия, които представят баланите си до 15-то число на следващия месец, да се търси обезщечие на банковите заеми само по баланс, а не по оперативни сведения.

Допусна се регулирането на специалната заемна сметка по стокооборота и по оборота, вместо два пъти, да става само един път в месеца за тези предприятия, които са изпълнили основните показатели от стопанските и финансовите им планове.

Отменя се представянето на срочни задължителни по всички видове заеми, с което се облекчава работата на предприятита и се постига икономия от хартия и труд.

Отмениха се специалните заеми за покупка на лимитирани чекови книжки, като се разреши изплащането на транспортните разноски да става с нелимитирани чекове, които да се оформяват от заемната сметка по стокооборота, от заемната сметка за изкупуване на селско-стопански произведения и сировини или от заемната сметка среду платежни документи.

С цел да се подобри и усилни контрола върху ликвидиранет на големите количества свръхнормативни запаси от стоки и материали и в идтището постановлението на Министерския съвет по утвърждаван на кредитния и касовия план на Българската народна банка за I-то тримесечие на 1956 година, съде в началото на годината се създава специален режим за кредитиране на тези запаси. Извличаха се от кредитиране: а/ при търговските организации на едро и на дребно - свръхнормативните остатъци от стоки, образувани от неизпълнение на плана за стокооборота или поради надлишни доставки и б/ в промишлените предприятия - наднормативните остатъци по наблюдаваните от Държавната планова комисия стоки и материали в размер по-голям от предвиденото в материалните баланси, а също остатъците над нормативите на оборотните средства по наблюдаваните стоки и материали. Временно образуваните запаси от стоки в резултат на разлики между нормативите за отделните тримесечия, както и между плановете за стокооборота и

доставките не се кредитираха като свръхнормативните запаси, а се отделяха и за тях се създаде специален заем за временни запаси. Тогава даде възможност по-добре да се наблюдава движението на издлановити свръхнормативни запаси и да се засили контрола за тяхното ликвидиране. На търговските предприятия на дребно не се разрешаваха засими за свръхнормативни запаси, а на промишлените предприятия се разрешаха такива засими само за до края на годината. В съгласие със стегнатия режим за кредитиране на свръхнормативните запаси през годината Банката провеждаше конкретни проверки за ликвидирането на тези запаси в по-важните предприятия. За резултатите от тези проверки, и особено когато се констатирало застой в ликвидирането или образуване на нови запаси, се отправиха сигнали до соответствните министерства и Министерския съвет.

Разрастналото се коопериране на селското стопанство наложи създаването и разширението на комисарината търговия със селскостопански произведения. За да се подпомогне развитието на тези търговия Банката въвежде през годината специален заем за кредитирането й.

Кредитната дейност на Банката се провежда през годината в рамките на утвърдените от Министерския съвет тримесечни оперативни кредитни планове. През годината се постигна подобрене в кредитните планиране. Кредитните планове се обврзваха с поставените по народностопанския план задачи в отделните отрасли на народното стопанство, а също така с финансовите планове, с плановете за материално-техническото снабдяване, с материалните баланси и с разчетните материали на народностопанския план. Банката внасяше корекции в първоначалните поканки на отделните министерства и ведомства, изградени на базата на плана, с цел да се стимулира ускоряване обръщаемостта на оборотните средства, да се ликвидират част от свръхнормативните запаси и да се разкрият цоки вътрешни ресурси в кредитираните предприятия. Освен това, засемани са под внимание и настъпилите промени в първоначално планираните показатели по народностопанския план и през тримесечията са извършвани разместявания на кредитите между отделните видове засими и между отделните министерства и ведомства. За тези разместявания са повлияли и преизпълненията и неизпълненията на плановете на предприятията.

Тримесечните кредитни планове на Банката през 1956 година са изпълнени както следва:

WILSONIANA IN HANDBUCHEN

План. Напълн.	План. Исполн.	План. Исполн.	План. Напълн.		План. Исполн.									
			1. милиони лева	%	1. милиони лева	%								
A			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
а. Источници														
1. Фондово на Нарката	1.429	1.439	101		1.440	1.439	100	1.308	1.308	100	1.308	1.301	99	
2. Разплащени сметки	900	314	90	850	756	89	350	756	89	350	850	1.289	1.52	
3. Текущи сметки	385	429	111	450	467	104	649	606	93	670	670	1.868	1.30	
4. Сметки на бюджетите	3.267	2.715	83	2.707	2.430	92	2.294	2.211	96	2.318	2.318	1.182	51	
5. Продажка по паричната														
регистра 1952 година	2.352	2.353	100	2.352	2.353	100	2.352	2.353	100	2.352	2.353	100		
6. Сметки с банкови, сметкови														
и заети уреджения	775	1.208	156	1.094	1.044	95	1.015	1.101	108	902	1.156	128		
7. Междуклинови отложения	300	314	105	250	299	120	280	359	121	280	284	101		
8. Други пасиви	3.009	3.735	124	4.480	4.467	100	4.610	4.667	101	4.654	4.357	98		
Б. Направление														
1. Засил за сезонон запаси	1.633	1.339	80	1.320	1.058	80	1.842	1.517	82	2.007	1.503	75		
2. Засил за сезонни разходи	266	215	51	501	458	91	334	299	90	121	87	72		
3. Засил по стокоборота	3.508	3.585	102	3.826	3.704	97	3.801	3.698	97	3.929	3.906	99		
4. Засил за нак.-секско-ир.	301	467	165	252	362	128	257	346	136	224	347	155		
5. Засил за авансирани на														
проз. на селскост. промз.	1.180	1.125	95	356	340	96	349	348	100	2.26	1.282	1.152	90	
6. Засил за временни запаси	1.154	999	86	1.004	855	85	537	545	91	52	35	66		
7. Други планови запаси	209	165	79	301	253	84	264	243	86	227	277	85		
8. Други планови запаси	1.000	100	300	1.040	116	1.000	1.080	108	1.100	1.439	135			
9. Засил за разплащане	400	822	206	450	579	128	400	745	186	450	406	90		
10. Пророчени запаси	-	-	7	-	-	-	46	-	-	143	-	-		
11. Кредитни резерв	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Всичко:														
12. Други активи	9.870	9.813	99	9.885	9.540	97	9.828	9.710	99	9.876	9.306	94		
	2.539	3.189	126	3.736	3.765	101	3.530	3.631	103	3.259	3.484	107		
Д ВСИЧКО:														
13.417	13.007	105	13.623	13.305	93	13.358	13.341	100	13.134	12.790	97			

Промените по отделните видове заси в края на отчетната година в сравнение с 31 декември 1955 година, както и средносесочните им остатъци през отходните тримесечия на годината, са показвани в следната таблица:

Видове заси	Остатъци на:				Средни остатъци през 1956 година за:			
	31 декември 1955		31 декември 1956		1-во тримесечие	II-ро тримесечие	III-то тримесечие	IV-то тримесечие
	млн. лева	%	млн. лева	%				
A	1	2	3	4	5	6	7	8
Заси за сезонни запаси	1.546	16	1.503	16	1.496	1.158	1.278	1.515
Заси за изкучуващо селскостопански произведения	432	5	347	4	432	369	480	446
Заси за свръхнорм. запаси	1.813	19	1.152	13	1.597	964	895	1.026
Заси за временни запаси	-	-	35	-	313	899	636	183
Заси по стокооборота:								
5/ всички търговия	3.417	36	3.640	39	3.416	3.369	3.373	3.549
6/ външна търговия	425	5	269	3	358	358	407	381
Заси по оборота	60	1	65	1	55	50	49	51
Заси за сезонни разходи	46	-	87	1	106	360	365	170
Заси за основен ремонт	-	-	-	-	2	23	44	29
Заси за авансиране производителите на селскостопански произведения	59	1	104	1	79	262	367	202
Заси за издрождя	1	-	-	-	-	-	-	-
Заси за машина механизация и рационализ. мероприятия	2	-	3	-	2	2	3	3
Заси по разни правителствени разпоредления	25	-	80	1	25	11	53	73
Заси за временни нужди	154	2	128	1	75	60	84	75
Заси за разплатление	1.103	12	1.469	16	1.140	1.011	1.041	1.362
Всичко редовни заси:	9.113	97	8.900	96	9.148	8.924	9.005	9.070
Продрочени заси:	315	3	406	4	533	588	556	482
О В Ш О:	9.428	100	9.306	100	9.681	9.512	9.643	9.552

Общото изпълнение на кредитния план през отделните тримесечия на отчетната година е сравнително добро, но по отделните групи на засмийците и пласментите са допускани по-значителни отклонения от запланираните суми.

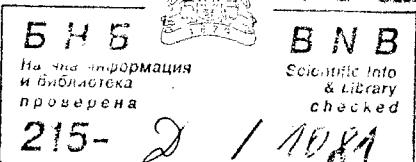
По засмите за сезонни запаси през I-то и II-то тримесечие не са използвани 20% от кредитите, през III-то тримесечие 18%, а през IV-то тримесечие - 25%. По-главните причини за неизползването на лимитите по тези засми са: късното узряване на ранните плодове, а поради това и тяхното късно преработване; неизпълнение на плана за изкупуване на вълна и сравнително слаба ренома на редица селскостопански произведения.

Кредитираните със засми за сезонни запаси стоково-материални ценности са намалени през отчетната година главно в държавната и кооперативната търговия. Значително са намалени запасите от изостанали, непродадени сезонни стоки. Продадени са по-големи количества стоки за посочителни преливи и са прекратени нови доставки на памучни тъкани за посочения. Освен това не се натрупаха плановите сезонни запаси от зърнени храли, поради неизпълнението на плана за свободното изкупуване, който е изпълнен едва 18%.

От друга страна натрупани са в повече около 2.000 тона тютюн, а с кредитирали около 4.550 тона манипулиран, но не ферментиран тютюн. В хранителната промишленост са образувани по-големи запаси от захарно цвекло и с преизпълнен план за захародобива, докато през 1955 година имаше голямо неизпълнение по тези показатели.

По засмите за изкупуване селскостопански произведения има превишение на запланираните кредити през тримесечията, което се дължи на това, че част от тези засми не бяха преформени в засми за сезонни запаси.

Засмите за изкупуване на селскостопански произведения на 31 декември 1956 година са намалели в сравнение с края на 1955 година поради неизпълнение плановете за свободно изкупуване на зърнени храли и от друга страна в резултат на ускореното придвижване на изкупените селскостопански произведения от изкупвателните организации към производствените предприятия, към износните предприятия и вътрешния пазар и ликвидиране на изостаналите в складовете селскостопански произведения.

В сравнение с края на 1955 година засилите за свръхнормативни запаси са намалели с 661 милиона лева, което е резултат на ограниченият режим на кредитиране, на намалението на цените на стоките за широко потребление и частично ликвидиране на някои от свръхнормативните стоково-материални ценности. За промяна в стойностите на стоково-материалните ценности допринесе и реформата на отпускните цени, като цените на стоките в търговията на едро се увеличиха, а в промишлеността общий резултат е намаление на стойностите.

Въпросът за големите свръхнормативни запаси от стоки и материали в промишлените предприятия е стоял неотклонно пред Банката. За ликвидирането им са провеждани конкретни наблюдения в по-важните предприятия и при застой на ликвидирането или образуването на нови запаси са отправяни сигнали до соответствните министерства и до Министерския съвет. Такива са случалите се относно образуваните свръхнормативни запаси от антрацитни въглища, железни руди, тестени произведения, спомагателни материали в захарните фабрики, строителни материали и дърва в горско-промишлените предприятия и пр.

Въпреки постигнатите намаления на свръхнормативните запаси от стоково-материални ценности, при много от министерствата и ведомствата те са все още в големи количества. Така, при Министерството на текилата промишленост свръхнормативните запаси от кредитирани и некредитирани стоково-материални ценности /по данни от балансите на управлението/ са нараснали през годината от 76 милиона лева на 221 милиона лева. Към 31 декември 1956 година със заси за сезонни запаси, за временни нужди и по правителствени разпоредления, от свръхнормативните запаси са кредитирани за 54 милиона лева и остават некредитирани за 167 милиона лева. При Министерството на леката и хранителната промишленост свръхнормативните запаси са намалели през годината от 629 милиона лева на 605 милиона лева и от тях са кредитирани с разни видове заси за 495 милиона лева и остават некредитирани за 110 милиона лева. При Министерството на вътрешната търговия свръхнормативните запаси са намалели от 1.151 милиона лева на 1.073 милиона лева, като от тях в края на годината са кредитирани за 970 милиона лева и остават некредитирани само за 95 милиона лева.

Във връзка с установения редица за правилното кредитиране на свръхнормативните запаси и за ограничаване възможностите за създаване на нови запаси, през отчетната година от всичките стоково-материални ценности се отделиха тези, които се явяват като разлика между нормативите за отделните тримесечия, както и между плановете за стокооборота и за доставките. Те се кредитират през годината с отделен заем за временни запаси. Това даде възможност да се избегнат каквите и да било заблуждения относно истинския размер на свръхнормативните запаси. В края на годината тези заеми, с малки изключения, са ликвидирани, но през отделните тримесечия на годината средните остатъци са се движили до 900 милиона лева.

Заемите по стокооборота във вътрешната търговия са увеличени в края на годината в сравнение с 31 декември 1955 година с 231 милиона лева, което е резултат главно на нарастването на стокооборота, който, макар че спрямо плана не е изпълнен с 4%, в сравнение с 1955 година е увеличен с 18%.

Заемите използвани от вносно-износните предприятия са намалели на 31 декември 1956 година в сравнение с края на 1955 година със 166 милиона лева. Намалението се дължи на получените изцяло дотации по износа за 1956 година, докато в края на 1955 година не бяха уредени дотации за около 200 милиона лева.

Заемите по оборота се използват главно от ТИК. През течение на годината използваниите заеми от тях са намалели от 58 милиона лева на 43 милиона лева или с 15 милиона лева, поради нарастващите собствени оборотни средства на някои кооперации. Увеличението на заемите по оборота се дължи на това, че в края на отчетната година Банката въведе пробно кредитиране по оборота на две предприятия от Министерството на тежката промишленост и две предприятия от Министерството на леката и хранителната промишленост. Към 31 декември 1956 година тези предприятия са използвали заеми по оборота в размер на 19 милиона лева. Поради късия период, през който протече кредитирането на тези предприятия, не е възможно да се даде оценка за резултата от този начин на кредитиране.

По засмите за сезонни разходи не са използвани иреди: през I-то тримесечие 19%, през II-то - 9%, през III-то - 10% и през IV-то - 28%. По-важните причини за неизползването на запланираните кредити по тези засми са неблагоприятното време за пролетните полски работи, предсрочното издължаване на ияни засми през III-то тримесечие и недоставяне през IV-то тримесечие от ТКЭС всичките количества изкуствени торове за подсилване на есенните посеви, тъй като торовете са липсвали на пазаря.

Голямото неизползване на запланираните кредити по засмите за авансиране на производителите на селскостопански произведения през I-то и IV-то тримесечие на отчетната година се дължи на това, че поради закъсняване на изкупвателната кампания за 1955 година през I-то тримесечие на 1956 година част от селското население разполагаше с достатъчно средства и не прилягна към получаване на аванси. През IV-то тримесечие повечето от производителите се въздържаха да ползват аванси, а освен това районните кооперативни съюзи и ГУ "Зърнени храни", което за пръв път през този сезон раздаваше аванси, неоправдано забавиха авансирането в резултат главно на административни неурядици.

През годината съществуващите ТКЭС се разрастиха и се създаха нови такива. С редица мерки на правителството се създадаха условия за по-нататъшното развитие и укрепване на ТКЭС. Повишиха се изкупните цени на редица селскостопански произведения. Задължиха се изкупвателните организации да отпускат паричен аванс на ТКЭС в размер на 50% от стойността на продуктите, които стопанствата са задължени да предават като задължителни държавни доставки по контрактации и по пределини цени. Това доведе до засилване на редовните връзки на Банката с ТКЭС и в резултат засмите за сезонни разходи и засмите за авансиране на производителите на селскостопански произведения бележат значително увеличение през годината.

Докато през 1955 година сравнително малък брой предприятия използваха засми за малка механизация, то през 1956 година броят им значително нараства. Банката непрекъснато разясняваща на висшестоящите организации и на предприятията ползата от усвояването на кредити за внедряване в производството на рационализации и малки механизации. От друга страна при отпускането на засмите

Банката е следила за реално установяване на икономическият ефект от внедряваните механизации. При някои предприятия предвидените икономии от внедрените механизации са преизпълнени. Така ДИЗ "Степан Кираджiev" в гара Кричим, за механизация "улавяне на целулозни влакна" при планиран за една година икономически ефект 52.982 лева, отчита реализиран за осем месеца 119.369 лева. ДИП "Стаханово" в гр. Нови пазар за механизацията "утаяване на пластичен наолин" при планиран икономически ефект за една година 58.600 лева, само за три месеца е реализиран 40.000 лева.

И през отчетната година Банката е подпомагала с кредити намиращите се във временни финансови затруднения предприятия, като им е отпускала заеми за временни нужди и по разни правителствени разпореждания. Към края на годината такива заеми са ползвали: държавният минно руден комбинат "Горубсо" - за 18 miliona лева срещу временно залежали спомагателни материали и запасни части; Управление "Консервна индустрия" - за 54 miliona лева, поради забавен износ на свръхпланово производство на захар и 30 miliona лева на локомотивно-вагонния завод "Г.Димитров" - гр. София за материали и незавършено производство предназначени за произвеждане на вагони за износ, но застояли поради изменение на производствената програма. Даваната в тези случаи кредитна помощ спомага за ликвидиране на временните затруднения в предприятията, а също така премахва взаимната задължилост между предприятията.

Заемите за разплащане са увеличени на 31 декември 1956 година в сравнение с края на 1955 година с 386 miliona лева. Като се вземе пред вид обаче, че в тази сума са включени и заемите от междуведомственото прихващане на просрочените платежни документи в размер на 331 miliona лева, то фактически нарастването на заемите е само 55 miliona лева. Заемите за разплащане са увеличени главно при Министерството на тежката промишленост, Министерството на вътрешната търговия, Централния кооперативен съюз и при Министерството на леката и хранителната промишленост.

Общата сума на нормирани оборотни средства на промишлените, търговските, транспортните и селскостопанските предприятия в края на годината /с изключение на ТКЗС, НТС, Управление № 7 и някои други предприятия, за които не се получават баланси в Банката/ е била 15.403 miliona лева. Участието на банковите заеми в тези средства на предприятията на 31 декември 1956 година е 9.306 miliona лева или 60,4% срещу 61% в края на 1955 година.

Размерите на редовните и просрочени банкови заеми, разпределени по отрасли на народното стопанство, са показани в следната таблица:

Составци на редовните и
просрочени заеми на:

Средномесечни остатъци през
1956 година за:

Страсли

	31. XII. 1956		31. XII. 1956		+ ув. - квд.	I трим.	II трим.	III трим.	IV трим.	за год.
	млн. лева	%	млн. лева	%						
В	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<u>ОДИЧИЩНОСТ</u>										
Държавна										
текса	213	2,2	432	4,7	+219	300	287	260	406	313
лека	562	6,0	538	5,8	- 24	654	544	561	577	584
хранит.вкус.	1.038	11,0	1.247	13,4	+209	1.034	967	986	1.191	1.045
електропром.	46	0,5	51	0,5	+ 5	60	42	40	56	49
Всичко:	1.859	19,7	2.263	24,4	+409	2.048	1.840	1.847	2.230	1.991
<u>Кооперативна</u>										
ко промишленост	156	1,7	130	1,4	- 26	153	182	196	159	173
<u>ГРДИЯ</u>										
държ.външина	459	4,9	289	3,1	-170	471	485	544	489	497
държ.вътрешна	3.892	41,3	3.693	39,7	-199	3.865	3.744	3.871	3.720	3.800
кооперативна	2.777	29,4	2.530	27,2	-247	2.798	2.766	2.689	2.526	2.695
ко търговия:	7.128	75,6	6.512	70,0	-616	7.134	6.995	7.103	6.735	6.992
<u>СКО СТОПАНСТВО</u>										
държавно	175	1,9	197	2,1	+ 22	199	227	219	212	214
кооперативно	12	0,1	12	0,1	-	11	13	11	11	11
Т К З С	50	0,5	91	1,0	+ 41	69	200	198	104	143
ко селско	237	2,5	300	3,2	+ 63	279	440	428	327	368
<u>ИЗПОРТ</u>										
А всичко:	48	0,5	96	1,0	+ 48	67	55	69	101	73
<u>И Т РНК:</u>										
в държ.сектор	2.429	100	2.306	100	-122	2.681	2.512	2.643	2.552	2.597
в кооп.сектор	6.433	63,2	6.543	70,3	+110	6.650	6.351	6.550	6.752	6.575
	2.995	31,8	2.763	29,7	-232	3.031	3.161	3.093	2.800	3.022

Увеличението на заемите в промишлеността е резултат главно на отпуснатите в края на годината заеми от междуведомственото прихващане на просрочените платенни документи, както и на натрупаниите в повече сезонни запаси от тютюн и захарно цвекло в сравнение с 1955 година.

Намалението на заемите в търговията се дължи главно на снижение на свръхнормативните запаси от стоки при кооперативните и държавните предприятия от вътрешната търговия, както и на получените изцяло дотации по вноса от външно-търговските предприятия.

Нарастването на заемите в селското стопанство е в резултат на масовизиране на съществуващите до сега ТКЗС и образуването на нови стопанства.

От таблицата се вижда, че общата сума на всички редовни и просрочени банкови заеми в края на 1956 година, в сравнение с 31 декември 1955 година, показва намаление от 122 miliona лева. Като се вземе под внимание обаче, че в общата сума на заемите в края на 1956 година са включени и отпуснатите заеми по извършено-то единократно междуведомствено прихващане на просрочените задължения между предприятията в размер на 331 miliona лева, докато в сумата на заемите в края на 1955 година такива заеми не са включени, то фактически останалите заеми са намалени с 453 miliona лева.

Средните остатъци на раздадените заеми през 1956 година в сравнение с тези през 1955 година също показват намаление от 139 miliona лева, а само за IV-то тримесечно това намаление е 386 miliona лева. В търговията намалението по средните остатъци е в размер на 195 miliona лева, в промишлеността - 10 miliona лева, докато в селското стопанство има нарастване с 63 miliona лева и в транспорта - 3 miliona лева.

Размерите на средномесечните остатъци на редовните заеми и обръщаемостта им, разпределени по министерства и ведомства, са както следва:

Министерства и ведомства	Средномесечни остатъци на редовните заеми		Средномесечни остатъци на редовните заеми през 1956 година				Средногодишна обръщаемост на редовните банкови заеми в дни	
	1955	1956	I три м.	II три м.	III три м.	IV три м.	1955	1956
	м и л и о н и л е в а						7	8
Б	1	2	3	4	5	6		
сподвъд.предприятия	19	3	3	3	3	2	25,3	30,-
-во на културата	144	176	166	176	186	176	54,9	64,-
Д С Д Р	474	362	461	435	425	75	22,4	19,8
во на тежката промиш.	310	294	289	261	276	351	30,9	26,4
" лек.и хр.пром.	641	635	605	563	674	316	50,8	48,1
" земоделието	232	259	216	252	295	274	57,-	67,2
" електрификацията	49	30	53	24	25	18	23,3	17,2
" вътр.работи	2	1	1	1	1	1	36,-	45,-
" външи.търговия	313	442	425	433	439	421	15,1	15,8
" вътр.търговия	2.185	1.926	1.900	1.952	1.916	1.947	47,2	48,-
" доставките	997	1.194	1.198	979	1.097	1.502	37,1	34,8
" транспорта	125	111	119	95	101	128	29,6	28,9
" нар.здраве и соц. грижи	104	119	112	118	121	126	40,1	47,1
" нар.отбрана	1	2	1	2	3	2	45,-	65,4
" нар.просвета	1	1	1	1	-	1	45,-	60,-
р одни съвети	454	529	560	492	450	613	33,2	32,1
операции към НИС	2.916	2.692	2.766	2.765	2.711	2.834	47,7	39,2
операции към НСТВК	120	100	104	100	97	97	23,3	22,1
К З С	85	125	46	121	186	73	178,9	91,1
-во на строит.материали	-	5	-	-	-	19	-	21,-
горската промишленост								
зани ведомства и спон- стелни стопанства	35	28	33	31	26	21	38,-	29,3
Всичко:	9.305	9.064	9.148	9.024	9.085	9.087	39,2	35,9

Обръщаемостта на редовните банкови заеми през 1956 година спрямо 1955 година е ускорена с 3,3 дни. При някои министерства обаче обръщаемостта на използвани банкови заеми е забавена. Поради забавената обръщаемост на използвани банкови заеми с 16,2 дни Министерството на земеделието през годината е използувано повече около 44 miliona лева банкови средства. Това се дължи главно на отпуснатите в по-големи размери заеми за сезонни запаси и за сезонни разходи в резултат на увеличената програма за растениевъдство и животновъдство на Държавните земеделски стопанства; авансово доставяните вносни резерви части от ДСИ "Автотракторни резерви части". При Министерството на културата обръщаемостта на банковите заеми е забавена с 9,1 дни, при което през годината са били заангажирани 24 miliona лева и повече, което се дължи предимно на по-големите плащови нетрупвания на стоки от ДТП "Печатни произведения" – търговска база. Обръщаемостта на банковите заеми при Министерството на търговията е забавена с 0,8 дни, поради което са били използвани в повече 32 miliona лева банкови средства в сравнение с 1955 година. Забавянето на обръщаемостта се дължи главно на това, че заемите за саръхнормативни запаси и за временни запаси, които имат най-дълги срокове за погасяване показват нарастване с около 6 miliona лева.

Кооперациите от Централния кооперативен съюз са ускорили обръщаемостта на редовните банкови заеми с 8,5 дни, като са освободени около 584 miliona лева банкови средства. При Министерството на тежката промишленост обръщаемостта на банковите заеми е ускорена с 4,5 дни, или с ефект около 50 miliona лева. При Министерството на електрификацията ускорението е 6,1 дни с ефект около 10 miliona лева, при Министерството на доставките – 2,3 дни с ефект около 79 miliona лева и при Министерството на лената и хранителната промишленост – 2,7 дни с ефект около 37 miliona лева. При ТКЗС обръщаемостта на банковите заеми е ускорена с 87,8 дни. Това голямо ускорение на обръщаемостта през отчетната година се дължи на отпуснатите по-големи размери заеми в края на годината в резултат на масовизацията и образуването на нови ТКЗС. Тези заеми се отпускат със срокове 7 до 10 месеца и се издавахват през следващата година, докато обръщаемостта е изчислена към 31 декември на отчетната година.

Фактическата обръщаемост на всички банкови вземания – редовните и просрочени заеми, също е ускорена през отчетната година в сравнение с 1955 година. През 1956 година тази обръщаемост е била 41,0 дни, а през 1955 година е 38,1 дни, или е ускорена с 3,7 дни.

По-добра организираният банков контрол през 1956 година разкри редица слабости и недостатъци в работата на предприятията и съдействува за навременното им отстраниване. С това се допринася за заздравяване финансовото положение на някои предприятия.

Показателно в това отношение е и намалението на размера на просрочените заеми в сравнение с предходната година. Така, докато средномесечните остатъци на просрочените заеми през 1956 година са 534 miliona лева, то тези остатъци през 1955 година са били 612 miliona лева или е постигнато намаление от 78 miliona лева.

Разпределението на просрочените заеми по министерства и ведомства се вижда от таблицата на стр.27.

Фактическите остатъци на просрочените заеми на 31 декември 1955 и 1956 година са в намален размер и не са указатели, тъй като в края на двете години се провежда междуведомствени прихващания на просрочените платежни документи.

В сравнение със средномесечните остатъци на редовните заеми средномесечните остатъци на просрочените заеми съставляват 5,0%. При някой министерство и ведомства обаче този процент е значително по-голям. Така при Министерството на тежката промишленост просрочените заеми съставляват 25% от всичките редовни заеми на министерството. При ТНК това съотношение е 19%, при Министерството на земеделието – 17,4%, при ТКЗС – 16,0%, при Министерството на външната търговия – 13,4%.

Причините за възникването на просрочените задължения са много и разновидни. По-значимите от тях са: неизпълнение на плана за стокооборота и пазара за производството при отделни предприятия, недостатъчно обвръзване на плановите показатели при някои предприятия, нарушаване на плановата и договорната дисциплина, отклоняване на оборотни средства в добитори по рекламиации, липса и начети, спорни вземания и присъдени суми, неизпълнение на плановете за

Министерства
и
ведомства

Фактически
остатъци на
просрочени-
те заеми

Просрочени заеми по сред-
номесечни остатъци през
1956 год.

Б	На 31.XII. 1955 г.		На 31.XII. 1956 г.		До 30 дни	Над 30 дни	Всичко	
	1	2	3	4			5	6
Неподведом. предприятия	3	-	-	-	2	2	2	0,4
М-во на културата	2	5	3	1	4	1	4	0,8
УДСДР	4	-	22	7	29	29	5,4	
М-во на тежката промишл.	25	63	33	40	73	73	13,7	
" " леката и хр.пром.	22	20	34	9	43	43	8,-	
" " земеделието	57	72	12	33	45	45	8,4	
" " електрификацията	5	-	8	6	14	14	2,6	
" " външи.търговия	10	11	23	26	59	59	11,-	
" " вътр.търговия	16	15	21	9	29	29	5,4	
" " доставките	35	21	51	16	67	67	12,6	
" " транспорта	10	18	12	5	17	17	3,2	
" " народното здраве и соц. грижи	2	6	4	-	4	4	0,8	
Народни съвети	21	28	17	15	32	32	6,-	
Кооперации към НИС	59	39	50	20	70	70	13,1	
Кооперации към ЦСТИК	16	15	12	7	19	19	3,6	
ТКЗС	27	23	7	14	31	31	3,9	
М-во на строителните ма- териали и горската про- мишленост	-	10	-	1	1	1	0,2	
Разни ведомства и спо- магателни стопанства	1	2	3	2	5	5	0,9	
Всичко:	315	406	322	212	534	534	100	

натрупванията и реализиране на извънпланови загуби, испоизливане нормативите на оборотните средства, неликвидиране на свръхнормативните запаси от стоки и материали и натрупване на нови запаси и други.

Средномесечните остатъци по просрочените заси заедно с тези на просрочените документи за разплащане през 1955 година са били общо 1.161 милиона лева, а през 1956 година те са 1.038 милиона лева или са намалели със 123 милиона лева. Въпреки това намаление просрочените задължения са в големи размери, което показва, че много от предприятията търсят проявените при тях слабост и недостатъци.

По данни от балансите на управлението към 31 декември 1956 година предприятията и организацията на държавния и кооперативния сектор /с изключение на ТКЗС, МТС, Управление № 7 и някои други/ отклонените оборотни средства в линии и начети, спорни вземания, дебитори по рекламиции и присъдени суми са 509 милиона лева а плановите загуби са надвишени със 78 милиона лева. От тези данни се вижда, че отклонените оборотни средства само по тези два финансова показатели в размер на 587 милиона лева съставляват повече от половината от размера на просрочените заси и документи за разплащане.

По решение на Министерския съвет раздадените в мяналото заси на кооперативните организации, останали без стоково-материал обезщечение, както и просрочени задължения на ТКЗС бяха отнесени в ликвидационни заси.

Разпределението на ликвидационните заси е показано в следната таблица:

ДЕДОМСТВА	Остатъци на ликвидационните заси на:		
	31.XII.1955	31.XII.1956	Памаление
	МИЛНОНИ ЛЕВА		
A	1	2	3
Кооперации към ДКС	207	186	101
ДС на ТКМ	3	3	2
Т К З С	81	35	46
Всичко:	373	324	149

Ликвидационните засми са погасявани редовно съгласно предварително установените планове, като в никакъв случай не се е допускало продължение на засмите. Ликвидационните засми на кооперативните организации от системата на Централния кооперативен съюз ще бъдат окончателно погасени до края на 1958 година, а тези на ТКЕС – до края на 1959 година.

Изпълнението на плана за събиране на индивидуалните засми се вижда от следната таблица:

Видове индивидуални засми	Остатък на 31.XII. 1955 г.	Опрошаване, прихваща и др.	План за събиране през 1956 г.	Събрали и ликвидирани		Остатък на 31.XII. 1956 г.
				суми	%	
В хиляди лева						
A	1	2	3	4	5	6
Задължения	78.620	- 6.880	7.800	3.700	47,4	68.040
Засми на новобрачни жени	46.522	+ 145	11.500	12.421	108,-	34.246
Засми на земеделци – членове на ТКЕС	80.809	- 77.549	-	283	-	2.977
Засми на земеделци – отстъпни	44.330	- 22.027	8.700	3.372	38,8	18.931
Засми на работници и служители и членове ТПК	30.769	- 7.561	9.600	5.394	56,2	17.814
Засми на пенсионери	2.152	- 112	1.050	778	74,1	1.262
Засми на домакини	2.472	- 734	750	265	35,3	1.473
Засми на разни лица	10.917	- 3.306	1.600	856	53,5	6.755
Засмести в ликвидации	11.905	- 1.279	1.050	320	30,5	10.306
Несъществени засми по ЗОДЗК	738	- 201	120	115	95,8	422
Всичко:	309.234	-119.504	42.170	27.504	65,2	162.226

Неизпълнението на плана за събиране на индивидуалните засми през 1956 година се дължи главно на следните причини:

1. Значителна част от задълженията са с произход от преди 9 септември 1944 година. Голяма част от дълганиците са починали или са неработоспособни, последният им са се отказали от наследството и пр.

2. Една голяма част от задълженията, отпускат след 9 септември 1944 година, са с подчертан социален характер /ново-бречни заеми, заеми на пострадалите от сушата през 1945 и 1949 година и др./ На някои от тези дължиници са дадени по-големи разсрочки. Срещу тях попачало не са предприемани кратки изпълнителни действия.

3. Значителна част от постъпилите суми стават за изплаче на дължими лихви, които не се отчитат при изпълнението на план

4. В резултат на дейността за събиране на вземанията през предишните години, по-лесно събирамите вземания са ликвидирани. Поради това задълженията, които се дължат понастоящем са труд събиращи.

С оглед на настъпилите промени в социалното положение на индивидуалните банкови дължиници, резултат на основните промени народното ни съопшество, с постановление на Министерския съвет и два указа бяха дадени редица облекчения и оправдавания на тези задължения.

През 1956 година Банката провежда оправдаванията по Указ за оправдаване задължения към банките и държавата. По този указ бяха опростени напълно задълженията на 127.239 дължиници за 110.065.870 лева и частично задълженията на 4.435 дължиници за 2.690.076 лева, а общо през годината са опростени заеми на сума 135.000.094 лева. Напълно опростените задължения представляват почти исклучително задължения на членовете на ТКЗС.

През 1956 година беше извършено и прихващане на част от задълженията засегнати от Указа за прихващане на задължения на бивши собственици на национализирани предприятия и на отчуждени от държавата имущества към държавата, банките и държавните предприятия. Извършените прихващания през 1956 година засягат задължените на 2.824 дължиници на обща сума 12.430.189 лева.

През м. януари 1957 година бе издаден и Указ за оправдаване на задълженията и за реда на събиране банковите вземания, по силата на който се оправдават изцяло дължимите до датата на Указа лихви и по 2.000 лева от главницата по всички банкови задължения, възникнали до 31 декември 1950 година. Приложението на този Указ с провежда през настоящата година и в резултат на това значителната част от индивидуалните задължения ще отпаднат изцяло.

Освен индивидуални заси Банката през годината събираше и държавни вземания: задължения към бившата Погасителна каса, задължения от заси на бежанците, задължения по заси за икономически строеж и задължения по заси на новобрачния двойки, отпуснати със средства на държавата.

През 1956 година са събрани и ликвидирани вземания на обща сума 10.484.547 лева при план за годината 25.000.000 лева, или планът е изпълнен 41,9%.

Броят на дългниците по горните сметки към 31 декември 1956 година е общо 48.644 с общ размер на задълженията 52.469.747 лева, значителната част от които също се засягат от последния Указ.

+
+ +

При провеждане на кредитирането през отчетната година се допусната и редица недостатъци и слабости, по-съществени от които са:

Видряването на икономическата работа все още среща съпротиви и затруднения. Работниците по кредита не успяват в много случаи своевременно да разкриват недостатъците и слабостите в дейността на предприятията и да въздействуват за отстраняването им. Все още при анализиране на отчетите, балансите и другите книги на предприятията съществува излишна книжнина и формализъм. Освен това, често явление е тези анализи да се извършват с голямо закъснение, което води до късно разкриване на много от недължите в предприятията. В много случаи не е съществувала лична, постоянна връзка с предприятита, а при няуда и с партийните и професионалните органи в предприятита и в населеното място. Много от проверките в предприятията са извършвани формално и без необходимата задълбоченост и насоченост. Не са разкривани до край причините, които са подривали принципите на стопанска сметка в предприятията.

Недостатъчен бе и контролът върху работата на ТКЭС. Някои банкови клонове подценяваха работата с тях, не проявяваха достатъчно внимание към финансовото им състояние и опазване на паричните им средства, не участвуваха активно при разглеждане на отчетите и приемане на приходо-разходните им сметки и не въздействуваха активно за привличане в Банката свободните парични средства на стопанствата.

Връзката на Управлението с банковите клонове не беше достатъчна. В началото на годината се постави добра основа, като на банкови клонове бяха контролирани и инструктирани от комплексни бригади, в състава на които влизаха и членове на Централното управление и началници на управление. Това посочение на банковите клонове скоро бе прекъснато и не стана през годината постоянен метод на работа. Недостатъчни бяха и посещенията на банковите клонове от служители при отрасловите управление. Освен това редица от издаваните сирийски и циркуляри писма биха изчерпали, не напълно ящи и в много случаи нестъгласувани между отделните управление и отдели. Това довежда до много застивания, допълнения и изясняния.

Затруднения при кредитирането на съръхномиативите запаси получиха почти през цялата година във връзка с извършената реформа на отпуските цени и късното коригиране нормативите на предприятията.

Не са редки случаите, когато поради неправилно установяване размера на собствените оборотни средства на търговските предприятия се отпускаха по-големи или по-малки заеми. Това довежда до скабдяване на предприятията с излишни оборотни средства или води до затруднения при изпълнение на плана за стокооборота. По този начин и ефикасността на банковия контрол чрез лева е притъната и не дава желаните резултати, като на време не могат да се разкриват недостоите в предприятията.

При търсене обезщечението на банковите заеми все още се допускат редица недостои. В един случаи, поради неправилно установяване размера на стоково-материалните ценности никак заеми на предприятиета са събиращи предсрочно или при липса на средства са отлагани в просрочие. Това е довеждало до съществения във финансовия живот на предприятията. В други случаи се е установявало излишък от обезщечения и се е стигало до неправилно използване на част от банковите средства.

III. РАЗВИТИЕНИ

През изтеклата 1956 година обемът на извършените чрез Банката безкасови плащания е нараствал с 19% - от 69.207 miliona лева за 1955 година на 85.597 miliona лева за 1956 година. Като се има пред вид, че през същия период обемът на промишлената продукция е нараствал с 16%, а обемът на стокооборота - с 15%, може да се счита, че нарастването на безкасовите плащания, извършени чрез Банката, се дължи главно на ръста на производството и стокооборота. Допълнителна степен по-голямото процентно нарастване на безкасовите плащания се дължи и на дадените през 1956 година разрешения за групирание на дробни сметкофактури /под 400 лева/ в един платежен документ, за да се извършват по безкасов начин.

Сравнителни данни за извършените чрез Банката през 1955 и 1956 години плащания по бекасов начин се дават в следната таблица:

Форми на плащане	1955 г.			1956 г.			Средна сума на едно плащане
	Пла- тежни доку- менти	Платежен оборот	Средна сума на едно плащане	Пла- тежни доку- менти	Платежен оборот	Средна сума на едно плащане	
	хил. брой	млн. лева	%	хил. брой	млн. лева	%	хил. лева
B	1	2	3	4	5	6	7
акцентно-никасова форма	1.784	33.447	48,-	19	1.769	34.136	40,- 19
вирментна форма	2.966	22.038	32,-	7	3.640	35.730	42,- 10
борга за взаимни раз- решения	506	11.023	16,-	22	616	13.193	15,- 21
чекове	192	1.784	2,6	9	160	1.636	1,9 10
собени сметки	60	372	0,5	6	56	266	0,3 5
кредитив	27	309	0,5	11	28	305	0,4 11
периодични разплащания по сандо	14	264	0,4	19	18	337	0,4 18
Всичко:	5.540	69.207	100	12,4	6.287	65.597	100 13,6

Нарастващето на плащанията по вирментната форма и нама-
лението по акцентно-никасовата се дължи на проведените през 1956
година мероприятия за ограничаване приложението на акцентно-никасо-
вата форма при местните плащания и заменяването ѝ с вирментната
форма. Тази промяна допринесе за ускоряване обръщаемостта на сред-
ствата при местните плащания и напомняне оперативно-техническата
работка по плащанията.

Относителният дял на плащанията с чекове, по особени
сметки, с кредитив и периодични разплащания по сандо от 4% за
1955 година е създадал на 3% за 1956 година. Това се дължи до извест-
на степен на въведените през II-то полугодие на годината плащания
по транспорта с нелимитирани чекови книжки, чийто обем не е обхва-
нат и отразен в таблицата.

Приблизителният размер на тези плащания е около 451 ми-
лиона лева, с която е намалена абсолютната сума на плащанията с
чекове от лимитирани чекови книжки.

В резултат на водената от Банката системна борба за
съкращаване срока на документообороти и ускоряване обръщаемостта
на средствата, чрез своевременно и бързо обработване на постъпве-
щи плащажни документи и правилно организиране техния попопробег,

почти всички банкови клонове отчитат съкращаване от 15 на 13 дни срока за документооборота при междуградските плащания, започнати без замъкание. Като се включат към тях платежните документи, плащани поради просрочие със замъкание, средният срок на документооборота в национален мащаб на платежните искания е 16 дни за 1955 година срещу 17 дни за 1955 година. Ускоряването за 1956 година се дължи до голяма степен на чувствителното намаление в процента на просрочените документи.

Обемът на просрочените платежни документи се вижда от следната таблица:

	1955 г.		1956 г.	
	Просрочени пла- тежни документи		Просрочени пла- тежни документи	
	хиля. броя	млн. лева	хиля. броя	млн. лева
Акцентно-инкасови и вириентни форми	775	12.630	663	11.063
Бира за вземани разплатления	-	1.216	-	1.167

Докато през 1955 година 23% от всички платежни документи по акцентно-инкасовата и вириентната форма са отивали в просрочие, през 1956 година този процент е намален на 17% или с 6%. Чувствително по-нисък процент просрочив показват БЗР - 11% за 1955 година и 9% за 1956 година.

Въпреки постигнатото намаление процентът на просрочените е твърдо висок. Това показва, че все още продължава отклоняването и изваниплановото разпределение на грамадни суми оборотни средства.

Средномесечните остатъци на вземанията и задълженията по просрочени платежни документи по министерства и ведомства се дават в следната таблица:

Средноизчислени остатъци на пресрочените плащания документи

**
БАНКИСТЕРСТВА
в
ВЕДОМОСТЯ

1 9 5 5 г.

1 9 5 6 г.

Задълж. - Взема-
кения възп.

Лебан-
гора

Лебан-
гора

Грани-
зация -
Взема-
ни

Грани-
зация -
тори

A

1

2

3

4

5

6

7

8

Неподвърдени предприятия

3.894

6.897

-

2.363

1.317

2.805

-

1.438

Усл. с и.р.

7.836

61.300

-

53.764

6.836

60.156

-

53.920

Задълж. на телеграфа промишленост

33.217

74.419

23.799

-

125.731

95.142

40.589

-

Задълж. на телеграфа и кр.-промили.

139.872

96.380

43.492

-

103.529

69.161

34.368

-

Задълж. на заседалието

6.792

4.253

2.539

-

5.791

4.116

1.675

-

Задълж. на спестранициата

21.746

18.480

3.286

-

10.034

15.837

3.167

-

Задълж. на взематата тарговия

60.340

75.406

-

13.068

32.437

41.625

-

9.203

Задълж. на доставчиките

16.830

25.526

-

3.696

9.740

19.659

-

3.919

Задълж. на транспорта

54.773

57.133

-

2.355

33.504

42.998

-

4.304

Задълж. на кир.здр.и соц. грани

14.625

14.317

-

292

23.577

17.513

11.364

-

Задълж. на народни съвети

2.172

1.553

619

-

3.760

2.263

1.407

-

Задълж. на консулата КНР АДС

42.110

23.812

18.293

-

39.343

24.194

14.649

-

Задълж. на консулата КНР АДС

35.413

39.982

-

4.369

24.084

34.023

-

3.330

Задълж. на консулата КНР АДС

32.620

21.303

11.317

-

34.902

24.274

13.628

-

Задълж. на консулата КНР АДС

13.030

2.073

11.032

-

14.815

2.353

12.462

-

Задълж. на консулата КНР АДС

24.693

51.376

-

26.477

16.365

60.816

-

44.531

Всичко:

575.234

575.234

114.332

114.332

504.015

504.015

133.339

133.339

Средномесечните остатъци от просрочени платежни документи през 1956 година в сравнение с 1955 година са намалени с 12%, - 575.234 хилади лева на 504.015 хилади лева, продължителността на просрочените по тях обаче се е увеличила. Докато през 1955 година просрочените до 30 дни платежни документи са представлявали 65%, над 30 дни - 35%, през 1956 година те стават - до 30 дни 60%, а над 30 дни - 40%.

Най-много просрочени задължения, както през 1955 година така и през 1956 година, имат предприятията към Министерството на тежката промишленост и Министерството на леката и хранителна промишленост. Кооперациите от системата на ЦС на ТИК, трудово-кооперативните земеделски стопанства и предприятията към Министерството и транспорта също се явяват добитори.

На 3 ноември 1956 година се извърши еднократно междуведомствено прихващане на взаимната задължилост. При него се изплатиха платежни документи за 647 милиона лева, от които 464 милиона лева за сметка на банков кредит. Това показва, че главната причина за просрочията се крие в самите предприятия - лоша работа, липса на достатъчно средства, съръхзапасяване и пр. При наличното на тези причини за просрочия, еднократните прихващания са само краткотрайни временни облекчания без ефикасни и трайни резултати за подобряване работата на предприятията.

Общийят обем на просрочените платежни документи от предприятията и стопанските организации в края на отделните месеци на 1956 година е бил следният:

Просрочени платежни документи през 1956 г.												
1.1. 31.I 28.II 31.III 30.IV 31.V 30.VI 31.VII 31.VIII 30.IX 31.X 30.XI 31.XII												
милиони лева												
139	305	405	522	642	620	577	647	644	679	636	212	180

Таблицата показва, че от месец април до края на месец октомври 1956 година обемът на просрочените платежни документи, с малки отклонения, запазва почти еднакво ниво. Това се обяснява с редуцираните от преоценките на стоково-материални ценности, извършени към 1 април 1956 година във връзка с реформата на отпусканите цени. В търговските организации на едро, в резултат на тази преоценка, се явиха излишни средства, които се извежда за сметка на

Бюджета едва в последните дни на годината. Същевременно в предприятието, където се яви недостиг на средства, поради намаление на цените, до края на годината разликата от преоценката се приемаше за обезщечение и кредитиране.

За ограничаване на просрочията и подобряване използването на оборотните средства по предложение на Банката от 13 ноември 1956 година с изменение на чл. 412 от ГПК се установи нова поредност на плащанията. Тази поредност дава предимства на плащанията между предприятията, организацията и учрежденията по доставки, работи и услуги, които идват непосредствено след плащанията към бюджета и преди тези към банките.

Получените досега резултати от новата поредност на плащанията се илюстрират от следната сравнителна таблица:

Р по ред	Периоди	Просрочени платежни документи	Просре- чици засии		
			1	2	3
A	B	милони лева	1	2	3
1	Средномесечен размер на просрочията за и.м. ноември и декември 1955 г. и януари и февруари 1956 година.	402	454	856	
2	Средномесечен размер на просрочията за и.м. ноември и декември 1956 г. и януари и февруари 1957 година	226	453	679	
3	Намаление на просрочията /1-2/	176	1	177	

Таблицата показва, че новата поредност е оказала благоприятно въздействие върху обема на просрочените документи, който е спаднал чувствително, докато нивото на просрочените банкови засии се запазило почти непроменено.

Проблемите за просрочието и свързаното с него извънпланено преразпределение на оборотните средства, които спъват нормалната дейност на предприятията и организацията са занимавали Банката през цялата изтекла година. Във връзка с това, Банката разработи проект за провеждане на редица мероприятия по плащанията и кредитирането, залегнали в изгответите от нея нови наредби и инструкции, които ще влячат в сила през 1957 година.

Постигнатото през 1956 година процентно наималение на просрочията представлява крачка напред за подобряване на платежната и договорна дисциплина. като важни показатели в това отношение служат и данните за отказите от акцент.

През 1956 година Банката е приела 39.368 пълни и частични откази от акцент на обща сума 631 miliona лева срещу 40.723 броя за 671 miliona лева през 1955 година. За 1956 година процентът на отказите от акцент е 1,8% срещу 2% за предходната година. От отказите 87% са поради липса на договор или нарушение на договора и 13% - поради недоброкачественост и други причини.

Най-много откази от акцент са направени на предприятията към Министерството на доставките - 27% от общата сума на отказите от акцент, кооперациите от системата на ЦКС - 15%, Министерството на иската и хранителната промишленост - 14% и Министерството на текилата промишленост - 14%. Това показва, че предприятията към тези ведомства най-често са допускали нередовности в изпълнението на своите договорни задължения като доставчици.

Най-много откази от акцент са направени от предприятията към Министерството на вътрешната търговия - 18% от общата сума на отказите от акцент, кооперациите от системата на ЦКС - 17% и Министерството на външната търговия - 14%. Това показва, че поделенията на тези ведомства са използвали най-много отказът от акцент като средство за борба с нарушенията на договорната дисциплина.

При БВР отказите от акцент са около два пъти по-малко от токището при акцентната и вирментна форма на плащане. Така през 1956 година отказите от акцент при БВР са 0,8% срещу 1,8% при поменатите две форми. През 1955 година отказите от акцент при БВР са били 0,9% т.е. през 1956 година е настъпило известно подобреие в това отношение.

Не малка част от отказите от акцент са резултат на липса на договори или на неопълноти и слабости допускани в договорите. За укрепване договорната дисциплина и премахване възможностите за плащане непоръчани стоки в бъдеще платежните искания ще се приемат само при наличие на поръчка или договор, които ще се означават като задължителен реквизит на платежния документ. Освен това за подобряване на договорната дисциплина е необходимо Наредбата за договорите, която е в сила от 7 години и в някои отношения оставяла, да бъде

изменена или допълнена, като с оглед на новите изисквания и стопанската обстановка се пречахнат известни несъответствия и оказали се непълноти в нея.

Във връзка с просрочията и отказите от акцент през 1956 година е въвеждано отговорно пазене на стоките и материалите.

Нарушенията при отговорното пазене са чувствително намалени. Все още обаче са твърде много случаите, при които доставчиците не се интересуват за стоките, оставени на отговорно пазене и не дават навреме наредденията си за тях.

През отчетната година се въведоха плащания по транспорт с чекове от нелимитирани чекови книжки. Такива книжки се дават на предприятията, ползващи кредити срещу платежни документи, кредити за авансиране и изкупуване или кредити по стокооборота. Това облегчи работата на предприятията, транспортните организации и на банковите клонове. Последните не водят отчетност за лимит, както е при лимитираните чекови книжки.

През 1956 година Банката отдели голямо внимание на въпреките за усъвършенстване и подобряване формите и техниката на плащанията. За тази цел се изготви нова Наредба за плащанията и Инструкция за приложението Й.

Въпреки положените усилия през итеклата година Банката не успя да сведе до минимум местните плащания по акцентно-инкасовата форма. Тази форма е най-трудоемка и нейното приложение при местните плащания е стопански неоправдано, тъй като в сравнение с зирментната форма, забавя плащанията.

Друга съществена слабост в работата по плащанията е, че прилагането на акцентно-инкасовата форма при изричен акцент в мног случаи даде възможност на бюджетните учреждения да нарушают бюджетната дисциплина, като извършват покупки без да са осигурили необходимите средства за плащане. Поради това плащанията по така направените покупки стават със задължение, а това затруднява доставчиците и предизвиква образуване на просрочена взаимна задължилост между предприятията.

Слабости се допуснаха и при разплащанието чрез БВР. Но ради липса на централно ръководство на брата се създадоха условия за стихийност при приемането и изключването на отделни членове от

ББР. Контролът на Банката не беше достатъчен, поради което участниците в бирата допускаха неправилно приложение на инструкциите и разпоредбите за плащане чрез ББР. В резултат на това се явяваха затруднения за някои членове за правено своевременно отказ от акциз.

IV. КОНТРОЛ ПО РАЗХОДВАНЕ ФОНДА НА РАБОТНАТА ЗАПЛАТА

През течение на отчетната година Банката контролиране по фонда на работната заплата около 8.000 предприятия и организации. Във връзка със законосъобразното разходване на отпуснатите средства бяха извършени 19.102 проверки, при които са констатирани 3.354 нарушения.

Разходваният фонд на работната заплата, както и реализираните икономии и допуснати преразходи за 1956 година от производствените и търговските предприятия се виждат от следната таблица:

Отрасли	Утвърден фонд	Начисленни заплати	Следва се заплати според % изъмни на плана	Преразходи от отделни предприятия	Икономии от отделни предприятия	В хиляди лева				
						1	2	3	4	5
I. Произ.предприятия промишленост, транспорт и селско стопанство										
✓ Адм.упр.персонал	673.566	835.045	-	-	38.521					
✓ произ.работници	4.125.903	4.154.473	4.359.041	113.629	318.197					
Всичко:	4.999.469	4.989.518	4.359.041	113.629	356.718					
II. Търговски предприятия и организации										
✓ Адм.упр.персонал	262.516	260.565	-	-	1.951					
✓ произ.работници	586.210	557.816	-	-	28.394					
Всичко:	848.726	818.381	-	-	30.345					
ОБЩО:	5.848.195	5.807.899	4.359.041	113.629	387.063					

Икономията от фонда на работната заплата за производствените работници в промишлеността, транспорта и селското стопанство е сума 318.197.000 лева, реализирана от отделни предприятия, се дължи главно на увеличаване производителността на труда, в резултат на по-цяло използване на производствените мощности, подобряване

организация на труда и внедряването на нова техника в предприятията. От тази икономия трябва да се спаднат допуснатите преразходи в размер на 113.629.000 лева или фактическата икономия остава 204.568.000 лева. В сравнение с 1955 година икономията е нарастила с 42.099.000 лева, а преразходите са се увеличили с 27.136.000 лева.

Икономията от фонда на работната заплата за производствените работници в търговията, на сума 28.394.000 лева се дължи предимно на неизползван фонд работна заплата от търговските предприятия, поради неизпълнение на плана по стокооборота на дребно.

Икономията по фонда на работната заплата за административно-управленческия персонал в производствените и търговските предприятия в размер на 40.472.000 лева е резултат на независи длъжности, отпуски по болест, бесплатни отпуски и др.

По-голямата част от преразходите за 1956 година са допуснати от предприятията към републиканската промишленост, което се вижда от следната таблица:

Министерства и ведомства	Утвърден фонд	Начислени заплати	Следващ се фонд съобразно процент- ното из- пълнение производ. програма	Преразходи от отделни пред- приятия			Икономия от отделни предприятия		
				броя	сума	%	сума	%	
				хил.лв.	хил.лв.		хил.лв.	хил.лв.	
A	1	2	3	4	5	6	7	8	
техн.промишл.	974.041	983.052	1.013.829	716	39.299	4	70.076	7	
зека и хр.пром.	708.662	729.745	759.037	796	16.063	2	45.355	6	
пар.здраве	13.228	13.249	14.466	27	167	1	1.384	10	
электрификацията	113.098	108.659	115.664	30	1.323	1	8.328	7	
транспорта	229.341	223.689	225.865	105	11.136	5	13.312	6	
доставките	196.241	195.312	211.634	419	3.578	2	19.900	9	
финанс.търговия	741	733	885	2	2	-	154	17	
строежите	19.888	19.142	19.889	10	523	3	1.270	6	
земеделието	11.988	11.104	12.405	16	177	1	1.478	12	
подинд.предпр.	35.671	37.265	38.249	37	451	1	1.435	4	
во културата	34.233	34.441	35.322	24	285	1	1.166	3	
и с	3.840	4.508	5.070	53	440	9	1.002	20	
	2.340.572	2.360.899	2.452.315	2.235	73.444	3	164.860	7	

В сравнение с 1955 година броят на преразходите в републиканската промишленост се е увеличил с 288, а общата им сума с 22.782.000 лева. Това увеличение е допуснато главно от предприятия към Министерството на тежката промишленост и Министерство на транспорта. Така, предприятията към Управление "Машиностроене" са допуснали преразходи за 7.112.000 лева; към Управление "Руди и металургия" - 7.667.000 лева и към Управление "Дърводобив и транспорт" - 11.152.000 лева, а предприятията към Управление "Промишленост на транспорта" - 11.136.000 лева. Допуснатите преразходи се дължат главно на ненодискутиране на предприятията с необходимите основни и спомагателни материали, новечето от които са вносни, на слабости в организацията на труда и производството, както и в нормирането на труда.

Поради посочените слабости, предприятията са допускали икономическо разходване на фонда на работната заплата, като са заплащали престой, брак, извънреден труд, разлика в квалификация, доплащания за отклонения от нормалните условия за работа и др.

Вика за преразходите имат също министерствата и управление, които допускат формално одобряване на преразходи, без да изискват от предприятията да вземат решителни мерки за отстраняване причините за преразходите и да им окажат помощ на място.

Във връзка с борбата за отстраняване причините за преразходите по фонда на работната заплата банковите клонове извършиха 1.325 обстойни проверки в предприятия, като в редица случаи са успели да разкрият причините и окажат помощ при набелязване на мероприятия за подобряване на работата.

И през 1956 година основна слабост в борбата за икономическо разходване на фонда на работната заплата и увеличаване производителността на труда е все още слабата работа на министерства, управлениета и предприятията по внедряването на научно-техническото нормиране на труда.

При проверките, които Банката извърши в Министерството на тежката промишленост и Министерството на леката и хранителната промишленост, относно работата по научно-техническото нормиране на труда, констатира, че разпоредданията на 78-то постановление на Министерския съвет от 1953 година не се изпълняват.

Министерствата, управлението и предпринятиета имат формално отношение по този въпрос, поради което проведените частични мониторингови не са дали резултат. Така, от действуващите 706.539 трудови норми в системата на Министерството на техниката промишленост към края на 1986 година, само 5% са определени на база на научно-техническото нормиране на труда, а в Министерството на леката и хранителната промишленост - 30%. Несочените норми, като научно-технически, не могат да се считат напълно за такива, тъй като са определени въз основа на отделни хронометражни наблюдения и снимки на работния ден и не отразяват изцяло действителните постижения на техниката и членниците в производството.

За констатираните съществени слабости по научно-техническото нормиране на труда Банката представи подробен доклад на Комитета по труда и работната заплата, с конкретни предложения.

Съществени слабости има и в действуващите системи на заплащане труда. Все още трудът на голяма част работници се заплаща по повременната система. В някои отрасли несправдано се прилага единично-прогресивната система, без да се получава в крайен резултат напаляване на разходите на труд за единица продукция. Тарифните мрежи са много на брой, сложни и обременени с излишни разряди, а за някои отрасли и неправилно диференцирани.

От проверицата, която Банката направи в Министерството на транспорта, относно прилаганите системи на заплащане труда, се установи, че само за пофирите в предприятията при Управление "Автомобилен транспорт" освен заплащането по разценка има още девет вида пъзнаграждения, някои от които са несправдани, понеже не стимулират производителността на труда.

Банковият контрол по разходуването на фонда на работната заплата все още страда от редица слабости.

Голяма част от банковите органи извършват проверките във връзка с последващия контрол формално, тъй като квалификацията им по икономическия анализ на разходуването на фонда на работната заплата е недостатъчна, поради което в редица случаи не се разкриват действителните причини за прераходите.

Контролът по разходуването на фонда на работната заплата не се създава в новочето случаи с анализа на себестойността по

елементи, поради което остават неразкрити преразходи по други елементи на себестойността, които никак предириятия допускат в стремежа си да избегнат преразходи по фонда на работната заплата.

На предприятията не се оказва необходимата помощ за разкриване на резерви за увеличаване производителността на труда и снижаване себестойността на продукцията.

Много банкови клонове не сигнализират пред местните държавни и партийни органи за констатираните слабости в предприятието и не извършват контрол по изпълнението на набелязаните мероприятия за отстраняване причините за преразходите по фонда на работната заплата.

Централното управление на банката не е използвало всички възможности за отстраняване на допуснатите слабости и за възстановяване на оперативното ръководство и контрол на банковите клонове.

Някои основни положения на 793-то постановление на Министерския съвет от 1952 година, което уредя контрола по разходването на фонда на работната заплата, не отговарят на сегашните изисквания на този контрол, поради което наложително е въче да се преразгледат основните документи, свързани с контрола по фонда на работната заплата.

У. КОНТРОЛ ВЪРХУ АМОРТИЗАЦИОННИТЕ ОТЧИСЛЕНИЯ К ОСНОВНИТЕ РЕМОИНТИ

През 1956 година бяха запланирани за внасяне в Българската народна банка амортизационни отчисления за основен ремонт в размер на 692.005.000 лева, а са внесени 671.215.000 лева или 97%. В сравнение с 1955 година запланяните амортизационни отчисления през 1956 година са в повече със 72.224.000 лева. Това увеличение е резултат главно на въведените през годината нови предприятия като ВЕЦ "Пасарел", ВЕЦ "Хокалие", оловната секция към оловно-цинковия завод в гр. Нарджали, рудник "Република III" - гр. Димитрово и пр.

Най-големия дял на запланираните амортизационни отчисления имат Министерството на транспорта - 270 и ляона лева или 39%;

Министерството на текката промишленост - 119 miliona лева или 17%; Министерството на леката и хранителната промишленост - 80 miliona лева или 11% и Министерството на електрификацията - 59 miliona лева или 8%.

Контролът на Банката върху начисляването и внасянето на амортизационните отчисления за основен ремонт се подобри. Още в началото на годината банковите клонове изискваха да им се представят годишни планове разбити по месеци за дължимите вноски от всяко предприятие. От тези планове се проверяваше правилното изчисляване на амортизационните вноски и се контролираше своевременното им внасяне. Невнесените амортизационни отчисления в края на годината са 21 miliona лева, докато в края на 1955 година не са били внесени 37 miliona лева. На 31 декември 1956 година е имало само пет предприятия, които са дължали 3 и повече вноски амортизационни отчисления в размер общо на 59.826 лева. Останалата сума се дължи от предприятията не внесли по една и две вноски.

При някои банкови клонове все още се допускат слабости при контролиране начисляването и внасянето на амортизационните отчисления, а именно: допускане е предорочно внасяне на амортизационни отчисления, с което е нарушавана финансата дисциплина; не са изисквани в началото на годината планове за дължимите амортизационни отчисления; подценяван е бил контролът, като предварителните и текущите проверки по вноските не са били възлагани на отговорни банкови служители.

По представените планове от предприятията през 1956 година са били запланирани основни ремонти за 705.806.751 лева, а са израходдани за извършените ремонти 617.442.000 лева или планът е изпълнен 87%. В сравнение с 1955 година са запланирани в повече основни ремонти за 15.875.662 лева, главно в предприятията като Министерството на транспорта.

Най-слабо е изпълнението на плана за основните ремонти при Министерството на култура - 54%, при Министерството на транспорта - 80% и при Министерството на комуналното стопанство и благоустройството - 91%. Погодно е изпълнението при Министерството на леката и хранителната промишленост - 96%, при Министерство

на електрификацията - 96% и при Министерството на доставките, Министерството на земеделието и Министерството на вътрешната търговия - 93%. Все още при никой от министерствата и редомствата не се оценява правилно планирането и срочното изпълнение на основните ремонти и резултатите от това за изпълнение на производствените програми. През отчетната година са изразходвани за случаини основни ремонти 21.298.000 лева, като по-голямата част от тези ремонти се дължат на несвоевременното и некачествено извършване на планираните основни ремонти, както и на недостатъчното проучване състоянието на основните средства.

Някои висшестоящи организации вместо да водят борба за целевото изразходване на средствата за основен ремонт, съдействуват на предприятията за отклоняване на тези средства, като им одобряват планове за основен ремонт, в които са включени преустройства, текущи ремонти и др. През отчетната година с постановление на Министерския съвет са иззети средства от амортизационните отчисления и са насочени за други цели в размер на 63.951.000 лева. В началото на 1957 година са иззети отново 105.700.000 лева. Като се има пред вид, че през следващите години обемът на основните ремонти в новите големи заводи значително ще се увеличи, то и необходимостта от средства за тяхното извършване ще бъде по-голяма. За това е напоктилно да не се отклоняват средства от амортизационните отчисления за други цели, а да се използват за извършване на основни ремонти.

Паред с подобрената по провеждане на контрола, и то предимно на предварителния, относно целевото изразходване на средствата и извършване на основните ремонти, Банката допуска и никой слабости: допускали са превишения на плановете за основни ремонти; откривано е финансирането без наличие на одобрени от висшестоящата организация годинни и тримесечни планове; финансирали са случаини основни ремонти без одобрени констативни протоколи.

През годината с оглед за подобряване контролът по извършване на основните ремонти се състави проекто-инструкция, а освен това на банковите клонове са дадени указания по финансиране на ремонтите на автомобилните транспортни средства.

VI. ОРГАНИЗАЦИОННО СЪСТОЯНИЕ НА БАНКАТА

1. Кадри

През отчетната година наличният персонал в Банката е намален с 99 служители в сравнение с 1955 година. Намалението на персонала в банковите клонове се дължи на ликвидиране на част от дейностите по събиране на индивидуалните засил във връзка с указите за опрощаване на иконом ликвидационни задължения.

Движението на персонала през годината се вижда от следната таблица:

	Наличен персонал в началото на 1956 г.				През годината			Наличен персонал в края на годината		
	мъже	женни	Всичко	Ново- назна- чени	На- пус- нали	мъже	женни	Всичко		
А	1	2	3	4	5	6	7	8		
При Централното управление	344	166	510	10	58	329	128	457		
При банковите клонове	3.321	1.906	5.227	318	369	3.216	1.965	5.181		
Всичко:	3.665	2.072	5.737	328	427	3.545	2.093	5.638		

Броят на жените служители при Банката се е увеличил от 36,1% към края на 1955 година на 37,1% към края на 1956 година.

През годината са констатирани много и продължителни отсъствия, поради временно нетрудоспособност на служителите. Общо в Централното управление и банковите клонове през годината са отсътували 2.696 служители, като са използвани 61.125 календарни дни или средно на служител се падат 23 дни отсъствие. Отсъствията поради временно нетрудоспособност служители съставляват 47,6% от всичките служители на Банката.

Наличинте банкови служители на 31 декември 1956 година разпределени по образование са показвани в следната таблица:

Образование на служителите

Лървоне- чално /IV кл./	Основно /VII кл./		Средно		Висше		Военни служители			
	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%	бр.	%
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
При Централното управление	67	14,7	70	15,3	166	36,3	154	33,7	457	100
При банковите клонове	538	10,4	732	14,1	3.047	58,0	864	16,7	5.181	100
Всичко:	605	10,7	802	14,2	3.213	57,-	1.018	18,1	5.638	100

През годината в повечето от банковите клонове са проведени шестмесечни курсове за квалификация на повече от 2.500 кредитно-планови и оперативно-счетоводни банкови служители.

Извършеното през годината за повишаване квалификацията особено на ръководните служители в банковите клонове и Централното управление не бе достатъчно. В тази насока се извършаха редица проучвания и се съставиха програми, но не се стигна до тяхното цялостно провеждане, което ще бъде основна задача през 1957 година.

2. Банкови имоти и капиталовложения

Основните средства на Банката са показани в следната таблица:

Наименование	31.XII.1955 г.		31.XII.1956 г.	
	Брой	Стойност в хиляди лева	Брой	Стойност в хиляди лева
A	1	2	3	4
Земи	-	6.282	-	6.241
Сгради	143	111.268	143	110.100

През 1956 година Банката е продала на други учреждения четири банкови сгради за 1.568 хиляди лева, а е записана стойността на новоизстроена сграда за банков каси в гр. Варна за 400 хиляди лева.

Планът за капиталовложенията и основните ремонти през 1956 година е изпълнен както следва:

Наименование	Запланиран за 1956 г.		Изпълнен през 1956 г.		
	Брой на обектите	Стойност в хиляди лева	Брой на обектите	Стойност в хиляди лева	% /4:2/
A	1	2	3	4	5
Капиталовложения	2	1.235	2	1.217	98
Основен ремонт	52	947	61	841	88

През годината беше завършена постройката на нова сграда за банковия клон в гр. Разлог и се включи сградата на Централното управление на банката в градската топлофикационна мрежа.

Извършените в повече девет основни ремонти са изпълнени от икономии в кръга на одобрената сума.

3. Административно-управленчески разходи

Одобрени суми за административно-управленчески разходи на Банката през 1956 година са както следва:

Наименование на разходите	1956 година			
	Одобрен кредит	Израз- ходвано	Икономии	
			в хиляди лева	%
B	1	2	3	4
Заплати:				
Списъчен състав: управлението клоновете	4.800	4.573	227	4,7
Несписъчен състав: управлението клоновете	40.561	38.352	2.209	5,4
Прибавки към заплатите	37	26	11	30,6
Капитални стопански разходи:	144	110	34	23,7
Командировки:	5.613	5.380	233	4,2
Доставка на книги за библиотеките	2.281	2.281	-	-
Доставки за храна /режийни разноски/	4.472	4.468	4	0,1
Извънлимитни капиталовложения	480	474	6	1,3
Постолен инвентар и облекло	620	584	36	5,6
Ремонт на инвентара:	25	25	-	-
Бюджетен резерв	480	463	27	5,5
Други разходи	300	300	-	-
Всичко:	60.564	57.468	3.096	5,-

По бджета на Банката за 1956 година е реализирана обща икономия в размер на 3.095.733 лева или 5% от одобрените кредити. Икономията е реализирана главно по следните параграфи на бюджета:

По § 1 "Заплати" - 2.481.366 лева, от които 1.391.149 лева е икономия от неизплати през годината длъжности, а останалата част - от изплатени парични обезщетения за сметка на ДОО, вместо заплата за съществуващи по болест, временност и мащност служители и от неявили се на производствен стаж ученици и студенти.

По § 2 "Прибавки към заплатите" - е реализирана икономия в размер на 233.036 лева по същите причини, както за § 1.

По § 4 "Командировки" има икономия от 41.873 лева, поради непроведени квалификационни курсове.

4. Вътрешно-ведомствен контрол

През настоящата година ревизорският апарат при Банката подобри своята работа и допринесе значително за навременното разкриване грешните и слабостите в дейността на банковите клонове.

Планът за ревизиите на всички клонове бе изпълнен, като се извършиха и 59 анкети и обследвания при Централното управление и банковите клонове. В резултат на извършените ревизии бяха разкрити съществени слабости и нарушения по кредитирането, разширенията и насовата дейност. Констатациите от ревизиите даваха възможност на Централното управление на банката да следи за състоянието на работата в банковите клонове и своевременно да взема мерки за подобряване дейността им.

Бъркни че през годината ревизорският апарат при Банката постигна редица успехи в своята работа, той допусна и редица слабости. Банковите ревизии не оказаха достатъчно помощ на клоновете по извършване икономически анализ върху стопанская и финансова дейност на предприятиета. Извършват от ревизорите проверки в предприятиета и организацията за контролиране работата на банковите органи в много случаи са били прибързани и осведомителни, без необходимата задалбоченост.

Не се анализираше достатъчно метода на работата на управителите на банковите клонове и те не бяха подпомагани достатъчно за подобряване организацията на работата в клоновете.

VII. РЕЗУЛТАТИ ОТ БАНКОВАТА ДЕЙНОСТ

От равносметката за загубите и печалбите се виждат резултатите от банковата дейност през 1956 година и разликите в сравнение с 1955 година.

A	1955 г.	1956 г.	Разлика + -
	в хиляди лева		
	1	2	3
Загуби			
Административно-управленчески разходи	57.313	57.497	+ 184
Лихви по влогове /на ДСИ, БИБ и др./	40.161	31.516	- 8.555
Лихви по разпласти текучи сметки	19.120	21.885	+ 2.765
Други разходи	4.849	4.164	- 685
Курсова разлика от девизни операции	6.295	-	- 6.295
Суми за минаване в загуба /неъби-расим вземания/	2.472	4.030	+ 2.348
Резни	33	6	- 27
Чиста печалба на Банката	150.562	138.657	- 11.905
Всичко:	280.795	258.625	- 22.170
Печалби			
Лихви от засии и ценни книжа	251.372	232.095	- 19.277
Други доходи/от комисионни операции/	27.501	22.125	- 5.376
Курсова разлика от девизни операции	-	2.785	+ 2.785
Резни	1.922	1.620	- 302
Всичко:	280.795	258.625	- 22.170

Чистата печалба на Банката възлиза на 138.657.345,22 лева и в сравнение с 1955 година е намалена с 11.905.325,42 лева.

Намалението на печалбата е резултат главно на следните причини:

1. Получените лихви през годината от краткосрочните засии са с 19.277 хиляди лева в по-малко от получените лихви през 1955 година, поради намалението на средно-месечните остатъци на засмите през отчетната година със 139.000 хиляди лева.

2. През отчетната година са събрани 5.376 хиляди лева по-малко комисиони.

3. По разплащателните и текущите сметки на предприятията и организацията са изплатени през годината 2.765 хиляди лева в повече лихви, главно по сметките на ТКБС, които показват по-значителни нараствания.

4. През годината са изписани за 2.348 хиляди лева в повече несъбиращи банкови вземания.

VIII. РАЗЧИСТВАНЕ БАЛАНСА НА БАНКАТА

С няколко постановления на Министерския съвет от предшествуващите години се разчисти основната част на ликвидационните и обездвижени сметки по баланса на Българската народна банка, в който бяха включени активите и пасивите на ликвидираните държавни, частни акционерни и популярни банки. Уредиха се и крупните суми по взаимоотношенията между държавата и Банката, униследени също от миниатюта. Междувременно, на Банката бе възложено с 41-во разпореждане на Министерския съвет от 10 януари 1953 година ликвидацията на 43 ведомствени каси, образувани под Формата на кредитни кооперации, значителната част от които – с район на дейност цялата страна. Ликвидацията на тези каси е на привършване и в резултат на същата Банката придоби отново облигации от вътрешни и външни държавни заеми, тиражирането на някои от които е преустановено.

Останаха неурядени и една малка част от взаимоотношенията между държавата и Банката, които трябва да се включат в подработвания се Указ за опрецаване на задължения и за реда на събиране банковите вземания. Поради значително увеличения обем на Указа и разпоредните въпроси, които се разрешава с него, тези взаимоотношения останаха неурядени. Неурядени останаха и някои въпроси от поверителен характер, които поначало не можеха да бъдат включени в Указа. Това са обмените при паричната реформа през 1952 година стари бонети, които са изплатиха на притежателите им и изтеглиха от обращение, но стойността им предварително бе заплашана от Банката на Министерството на Финансите и държавния контрол и следва да бъде възстановена от същото. Такива са също така отпуснатите от държавата стокови кредити на Народна република Албания, които трябва да се приемат от държавата, а постъпванието погажания по същата да се предвиждат в приход на държавния бюджет,

както и получените от държавата стокови кредити от Съветския съюз, Чехословашката народна република и Народна република Полша, чистото произведение от които трябва да остане в полза на държавата, а подлежащите на изплащане погашения по същите кредити да се предвидят в разход на държавния бюджет.

Подлежащите на отписване активи са подробно описани в приложение № 4, а пасивите – в приложение № 5 и следва да се уредят чрез взаимно компенсиране, а само разликата да се посие от държавното съкровище – остатък от минали години. По този начин ще се разчисти баланса на Банката от ликвидационните и обездвижени сметки.

За уреждане на всички тези въпроси се предлага и свидетелски раздел в проекто-постановлението за одобряване годишния отчет, баланса и ведомостта за загубите и печалбите на Българската народна банка за 1956 година.

+
+ +

На основание представения отчет и баланс за дейността на Българската народна банка през 1956 година, предлагаме Министерският съвет да приеме следното

ПОСТАНОВЛЕНИЕ:

1. Утвърждава баланса, равносметката за загубите и печалбите и отчета за дейността на Българската народна банка през 1956 година, както и разпределението на чистата печалба от 138.657.345,22 лева, съгласно чл. 49 от Устава на Банката, както следва:

50% за резервния фонд на Банката ...	69.328.672,61
50% за внесяне в приход на републиканския бюджет	<u>69.328.672,61</u>
Всичко:	138.657.345,22

2. Във връзка с окончателното разчистяване баланса на Българската народна банка от ликвидационни и обездвижени сметки и за ликвидиране на неурядените от инициатива взаимоотношения между държавата и Банката, да се отпишат от баланса на Банката:

а/ активите, подробно описани в приложение № 4, на обща сума 146.198.991,74 лева;

б/ пасивите, подробно описани в приложение № 5, на обща сума 75.730.244,27 лева и

в/ разликата, в размер на 70.468.747,47 лева да се покрие от Министерството на финансите и държавния контрол за сметка на държавното съкровище – лична сметка "Остатък от миними години".

Междувременно настъпилите промени в описаните активи и пасиви, в съгласие с Министерството на финансите и държавния контрол да се отнесат в заверение или поддължение на същата лична сметка "Остатък от миними години".

Приложение:

- 1 сравнителен баланс на ЕНБ
- 1 баланс на БНБ
- 2 равносметки за загуби и печалби
- 1 описание на активните пера за разчистване
- 1 описание на пасивните пера за разчистване

София, май 1957 година

Изписани 5 екз.

- 1 за Председателя на МС
- 1 за Председателя на ДК
- 1 за М-ра на фин. и държ. и.
- 1 за Председателя на ЕНБ
- 1 за Бланово иконом. у-ние

СРАВНИТЕЛЕН БАЛАНС
на българската народна банка за 1955-1956 година

АКТИВИ	31.XII.1955 год.		31.XII.1956 год.		Разлика	ПАСИВИ	31.XII.1955 год.		31.XII.1956 год.		Разлика	
	хил. лв.	%	хил. лв.	%			хил. лв.	%	хил. лв.	%		
а/ Лихвени пасиви												
1. Редовни банкови заеми	9.118.635		8.899.972		- 218.663	а/ Собствени приравнени средства						
2. Задължения на предим. по прихващания	614.949		-		+ 614.949		1. фондове на банката	1.364.355	1.301.429		- 62.926	
3. Просрочени заеми	314.705		406.361		+ 91.656		2. Парично обръщение	1.160.880	1.362.550		+ 201.670	
4. Съдебни вземания и лихви	94.682		82.714		- 11.968		3. Резултатни сметки	150.562	138.657		- 11.905	
5. Ликвидационни вземания	731.784		435.475		- 296.309		Всичко:	2.675.797	21,8	2.802.636		
6. Чужда валута и сметки по чуждестранни операции	44.556		64.408		- 19.852		6/ Привлечени лихвени средства	2.802.636	22,-	+ 126.839		
Всичко:	10.914.311	89,1	9.888.930	77,7	- 1.025.381		4. Рааплащателни с/ки	1.554.911	1.923.726		+ 368.815	
б/ Безлихвени пасиви												
7. Ликвидаци. вземания	184		62		- 122		5. Сметки на банкови и др. учреждения	1.177.708	1.155.763		- 21.945	
8. Чужда валута и с/ки по чуждестранни операции	529.260		2.247.561		+ 1.718.301		6. Текущи сметки на организации	189.926	233.285		+ 43.359	
9. Парични средства	10.603		23.976		+ 12.973		7. Разчети по странични средства	87.294	138.163		+ 50.869	
10. Съвързани иетали	178.401		178.372		- 29		Всичко:	3.009.839	24,6	3.450.957		
11. Разни дебитори	474.074		258.344		- 215.230		8/ Привлечени безлихвени средства			+ 441.118		
12. Съучастия	3.007		2.996		- 11		8. Чужда валута и сметки по чуждестранни операции	1.096.699	2.351.538		+ 1.254.839	
13. Основни средства	87.000		93.678		- 3.422		9. Сметки с държавния бюджет в бюджетни учреждения	4.876.240	3.534.840		- 1.341.400	
14. Други активи	35.481		37.192		+ 1.711		10. финансиране основния ремонт	125.262	93.786		- 31.476	
Всичко:	1.328.010	10,9	2.842.181	22,3	+ 1.514.171		11. Международни отношения	304.700	283.669		- 21.031	
А ВСИЧКО /а+б/:	12.243.321	100	12.731.111	100	+ 489.790		12. Акредитиви и др. разпл. операции	35.909	60.474		+ 24.565	
							13. Разни кредитори	115.290	151.349		+ 36.059	
							14. Други пасиви	2.585	1.862		- 723	
							Всичко:	6.556.685	58,6	6.477.518		
							А ВСИЧКО /а+б+в/:	12.242.321	100	12.731.111		
											+ 488.790	

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА Б.Н.БАНКА:

/В.Луканова/

ГЛАВЕН СЧЕТОВОДИТЕЛ:

/Й.Тодоринов/

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

СИНО СТРОГО

ОВЕРИТЕЛСТВО

ПРЕПИС

Годишен

БАЛАНС

на 30 ДЕКАМЕР

1956 год.

№ 12

Актив

III. Расчети с М-вото на ф-сите за съкр. билети и монети в обращение
IV. Парични средства
V. Съкъпченни метали
VI. Чужда валута и расчети по инострани операции
VII. Краткосрочни кредити на държавни и кооперативни предприятия
VII-a Краткосрочни заеми на частни стопани и членове на Т.К.З.С.
VIII. Просрочени вземания
XII. Расчети с държавния бюджет и бюджетните учреждения
XIII. Расчети с банкови учреждения
XIV. Разни дебитори
XV. Съучастия
XVI. Текущи сметки на организации и др.
XVIII. Международни расчети
XIX. Сметки на стопански предприятия на банката
XX. Основни средства
XXII. Сметки по капиталовложения на банката
XXIV. Ликвидационни заеми и сметки
XXV. Резултатни сметки
XXVI. Други активни сметки

Суми

17 556 383 40
23 575 507 48
178 573 001 18
2 511 969 289 50
8 099 811 600 59
160 158 49
489 074 778 49
-
258 844 302 89
2 993 958 78
-
56 150 983 622 43
49 173 10
143 774 935 44
18 174 044 61
455 956 538 11
-
4 026 162 94

Всичко

68 940 950 555 54

12 497 114 307 85

А всичко

81 438 057 863 39

Задбалансови сметки

68 940 950 555 54

12 497 114 307 85

София, 31 декември 1956 г.

Проверил /п/ А. ГЕОРГИЕВ
Зам. глав. счетоводител
СТ. СЧЕТОВОДИТЕЛ

изгответ в 5 екземпляра за годишният
отчет на банката за 1956 година

ОВЕРИТЕЛСТВО

1956 год.

Пасив

I. Фондове на банката
banknoti
banknoti в обращение
III. Расчети с М-вото на ф-те за монети в обращение
VI. Чужда валута и расчети по инострани операции
VII. Расчетни сметки на държавни и кооперативни предприятия
IX. Влагове на частни лица
Х. Акредитиви и др. расчетни операции
XI. Финансиране на основания ремонт
XII. Расчети с държавния бюджет и бюджетните учреждения
XIII. Расчети с банкови учреждения
XIV. Разни кредитори
XVI. Текущи сметки на организации и др.
XVII. Расчети по странични средства
XVIII. Международни расчети
Х.II. Корективни сметки
XXII. Сметки по капиталовложения на банката
XXIV. Ликвидационни заеми и сметки
XXV. Резултатни сметки
XXVI. Други пасивни сметки

Суми

1 301 428 435 13
1 341 138 870 00
21 410 543 40
2 351 938 250 32
1 223 729 785 23
-
60 474 343 15
35 785 732 95
3 554 839 595 68
1 159 765 119 01
151 348 853 73
753 285 393 69
158 183 389 90
56 454 692 636 29
56 644 240 01
838 014 73
909 879 71
138 657 545 22
114 049 75

Всичко

68 940 950 555 54

12 497 114 307 85

А всичко

81 438 057 863 39

ВЕРНО С ОРИГИНАЛА:

ГЛ. СЧЕТОВОДИТЕЛ:

/ А. ГЕОРГИЕВ /

№	Наименование на сметките	Остатъци от предния месец		Обороти за месеца		Остатъци към датата на съставяне баланса		
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	
	A. Балансови сметки							
	I. Фондове на банката							
1	Уставен фонд	-	920 000 000,00	-	-	-	900 000 000,00	
2	Резервен фонд	-	450 139 230,50	15 000 036,50	75 264 186,60	-	390 514 031,60	
3	Фонд за основните средства	-	37 000 130,93	4 331 276,90	1 200 811,25	-	33 378 373,90	
4	Фонд змортизации	-	6 855 847,37	5 886 554,15	3 296 185,47	-	7 069 677,15	
5	Специални фондове	-	19 160 420,60	52 462,50	153 585,47	-	10 270 352,72	
	БАНКОВНИ в обращение							
7	Банкови билети в обращение	1 070 717 605,00	3 871 503 023,00	4 002 224 308,00	-	1 341 158 830,00		
	III. Расчети с м-во на финансите — за съкровищни билети и монети в обращение							
8	Монети в обращение	-	19 047 353,00	1 159 085,00	3 521 231,40	-	21 610 543,00	
8-а	Монети в обращение							
9	Заплатена сума на м-вото на ф-те за пуснати в обращение съкровищни монети	15 345 935,00	-	1 584 848,40	-	17 530 583,40	-	
9-а	Заплатена сума на м-вото на ф-сите за пуснати в обращение монети							
10	Съкровищни билети в обращение	-	71 514 825,00	170 780 055,00	39 173 930,00	-	-	
	IV. Парични средства							
11	Каса	10 602 893,45	-	23 012 991 738,32	29 000 010 180,22	33 579 507,48	-	
12	Принесени каси							
	V. Съкъпченни метали							
14	Съкъпченни метали	178 400 797,35	-	373 776,40	400 452,63	178 372 031,12	-	
	VI. Чужда валута и расчети по инострани операции							
15	Инострани банкноти	1 524 972,95	-	3 473 821,34	3 386 594,79	1 187 232,11	-	
16	Текущи с/кли в чужда валута	471 912 127,31	17 670 211,65	9 695 390 078,30	477 455 710,42	2 030 226 865,51	15 940 280,80	
17	Инострани кореспонд. в чужда валута	95 813 228,14	837 030 401,53	3 550 311 836,00	4 380 713 057,44	195 750 561,37	2 261 253 003,50	
18	Инострани кореспонденти в лева	6 395 350,00	243 692 554,80	836 659 392,08	236 234 792,42	4 967 030,58	4 3 852 294,67	
19	Некапитални инострани преводи	-	1 162 153,20	1 202 825,14	25 466 773,30	-	1 455 943,56	
20	Инострани кредитиви — износ	-	-	10 055 820,34	49 372 460,10	-	5 916 941,86	
21	Инострани кредитиви — внос	-	-	163 461 343,95	185 632 070,42	19 828 373,11	-	
22	Инострани кредитиви	-	-	142 183 625,95	167 011 099,76	-	12 828 373,11	
23	Текущи сметки — местни лева	-	2 056 394,00	1 853 534,18	2 721 044,17	-	3 327 314,27	
	VII. Краткосрочни кредити и расчетни операции							
26	Предприятия на Минист. съвет	Расч. с/кп	-	1 983 879,41	363 258 072,91	512 487 177,30	-	11 233 004,40
27		Заемни	4 504 248,12	-	31 467 236,13	35 972 184,31	-	-
28	Предприятия на управл. на Д. С. Д. Резерв	Расч. с/кп	-	7 787 467,49	694 093 422,10	684 305 961,68	-	-
29		Заемни	487 602 650,98	-	6 094 411 252,12	6 577 012 305,00	-	-
34	Предпр. на М-вото на тежката промишленост	Расч. с/кп	-	130 259 047,94	8 130 315 779,03	9 106 065 032,69	-	126 292 309,50
35		Заемни	737 373 635,03	-	4 177 359 175,37	4 095 406 753,90	354 435 074,47	-
36	Предпр. на М-вото на леката промишленост	Расч. с/кп	-	136 557 271,38	11 430 245 873,10	41 559 908 045,39	-	239 217 746,34
37		Заемни	577 313 807,81	-	9 161 703 188,88	4 071 130 423,39	767 985 672,30	-
38	Предпр. на М-вото на земеделието	Расч. с/кп	-	31 673 083,11	3 040 479 710,05	1 032 645 471,11	-	13 872 350,17
39		Заемни	203 180 385,43	-	1 394 755 711,10	1 506 706 332,31	211 253 364,45	-
40	Предпр. на М-вото на електрификацията	Расч. с/кп	-	97 379 094,83	3 248 544 200,72	5 233 729 401,49	-	37 514 225,67
41		Заемни	41 124 387,17	-	504 590 112,80	827 372 723,75	5 531 775,99	-
42	Предпр. на М-вото на вътрешните работи	Расч. с/кп	-	1 803 902,89	79 575 936,79	73 428 514,44	-	1 658 480,9
43		Заемни	926 326,00	-	7 690 382,53	7 863 216,30	715 697 43	-
50	народн. и -то на културата	Пренос	-	15 825 350,32	973 445 540,26	972 333 107,08	-	14 310 657,1
51		Пренос	163 720 032,52	-	1 005 304 814,89	289 779 394,71	177 243 919,57	-
	ПРЕНОС		2 489 525 647,39	8 002 146 623,44	83 978 891 030,15	85 830 486 129,07	4 051 595 081,39	3 475 633 151

№	Наименование на сметките	Остатъци от предния месец		Обороти за месеца		Остатъци към датата на съставяне баланса	
		Дебет	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
44	Пренос .	2 489 529 647 30	4 007 146 623 44	85 370 841 030 19	65 390 485 123 07	4 051 336 081 39	2 475 622 136 36
44	Предпр. на М-вото на външната търговия .	Расч. с/ки	-	71 759 154 99	6 047 308 939 18	6 081 739 920 08	104 649 915 51
44	Заемни .	469 125 323 07	-	7 709 257 027 20	10 070 729 980 70	7 73 628 137 52	-
46	Предпр. на М-вото на вътрешната търговия .	Расч. с/ки	-	76 492 949 23	2 072 803 771 48	2 010 972 805 17	23 271 897 02
47	Заемни .	1 979 091 751 37	-	14 453 126 981 31	14 452 009 949 16	1 376 164 487 40	-
48	Предпр. на М-вото на доставките и хран. промишл.	Расч. с/ки	202 661 342 91	12 040 126 562 77	12 044 913 563 64	-	207 200 349 56
49	Заемни .	1 998 674 732 51	-	12 447 261 151 80	12 337 265 327 26	1 513 237 697 19	-
50	Предпр. на М-вото на транспорта .	Расч. с/ки	-	58 903 357 71	3 440 411 559 04	5 428 662 831 11	57 054 679 86
51	Заемни .	101 223 708 67	-	1 396 754 700 64	1 392 960 897 87	1 15 037 691 17	-
52	Предпр. на М-вото на нар. здраве и соц. грижи	Расч. с/ки	-	4 334 043 32	200 840 027 36	203 509 749 54	7 498 729 37
53	Заемни .	108 757 356 94	-	573 000 207 16	503 311 512 46	127 546 831 60	-
54	Предпр. на М-вото на народната отбрана .	Расч. с/ки	-	1 100 850 27	53 241 111 74	53 405 851 19	1 205 598 73
55	Заемни .	761 344 60	-	11 843 943 89	10 543 406 64	2 082 681 89	-
56	Предпр. на М-вото на просветата .	Расч. с/ки	-	250 472 10	21 064 472 29	20 943 866 26	2 873 14
57	Заемни .	957 768 00	-	2 905 978 44	6 068 743 64	803 008 80	-
58	Предпр. на народните съвети .	Расч. с/ки	-	312 679 370 55	3 150 387 652 99	3 173 415 965 04	93 106 892 66
59	Заемни .	555 795 222 92	-	6 025 972 581 04	9 524 347 485 75	655 520 520 13	-
60	Кооперации към Ц. К. С.	Расч. с/ки	-	121 147 375 37	4 775 648 211 49	4 810 427 954 69	155 826 713 60
61	Заемни .	2 763 430 938 67	-	24 505 606 094 23	24 746 900 696 12	2 520 529 400 78	-
62	Кооперации към О. С. Т. П. К. .	Расч. с/ки	-	71 580 963 20	2 524 897 423 50	7 534 713 730 50	89 326 866 20
63	Заемни .	107 923 491 30	-	1 617 131 070 58	1 628 123 969 14	96 845 321 74	-
64	Трудово-кооперативни земеделски стопанства	Текущи с/ки	-	363 943 696 07	3 742 462 251 40	3 513 652 816 76	633 087 191 43
65	Заемни .	33 056 533 51	-	252 242 251 65	424 124 188 20	69 181 577 24	-
66	Предпр. към разни ведомства и организации .	Расч. с/ки	-	73 203 513 99	1 010 068 068 10	268 906 109 35	19 043 320 42
67	Заемни .	73 896 731 31	-	233 656 107 27	343 077 615 91	15 475 248 97	-
68	Сломаг. стоп. на предпр. при М-ва и ведомства .	Расч. с/ки	-	6 530 475 87	107 449 895 16	-	4 936 749 00
69	Заемни .	129 056 24	-	1 514 975 10	1 054 610 32	588 099 42	-
70	Расчети на предприятия по прихващания .	-	616 949 811 09	1 006 165 764 15	1 711 314 075 24	-	-
VII. Краткосрочни заеми на частни стопани и членове на Т. К. З. С.							
76	Заеми на частни стопани .	-	200 626 31	-	313 817 86	524 445 58	159 998 49
77	Заеми на членове на Т. К. З. С. .	-	211 90	-	1 540 90	1 621 90	140 90
72	ПРЕДПР. НА М-ТО НА СТРОИТ. РАСЧ. С/КИ	-	-	135 077 553 33	209 308 939 26	-	74 730 800 87
73	МАТЕРИАЛ И ГОРСИ. ПРОМИШ. ЗАЕМНА "	-	-	123 395 561 97	80 763 663 09	113 120 907 22	-
VIII. Просрочени вземания							
81	Просрочени заеми .	-	314 702 140 72	-	13 700 387 103 99	13 698 731 567 53	406 360 681 58
82	Съдебни вземания .	-	78 630 035 15	-	3 385 382 70	14 164 149 06	68 039 895 91
83	Інхиби, следващи се на банката .	-	16 063 079 41	-	59 731 746 34	61 377 981 15	14 674 045 23
IX. Влогове на частни лица							
85	Спестовни влогове .	-	-	-	-	-	-
X. Акредитиви и др. расчетни операции							
86	Издавани акредитиви .	-	-	7 387 378 41	305 057 656 74	304 382 733 12	6 732 261 45
87	Особени счетки .	-	-	7 015 252 66	266 246 232 56	265 226 448 90	1 765 466 50
88	Платежания чрез линийт. чек. книжки .	-	-	20 385 939 17	1 325 039 934 12	1 313 885 045 68	7 803 039 69
89	Акцептирани чекове .	-	-	175 751 17	12 191 363 58	12 163 503 30	15 633 46
90	Неплатени преводи .	-	-	2 597 764 89	1 445 893 987 79	1 484 529 192 53	44 071 862 62
	Пренос .	10 316 733 813 12	5 212 734 143 19	215 618 578 155 74	216 401 722 299 36	11 920 591 779 62	6 938 716 347 39

№/стр	Наименование на сметките	Остатъци от предния месец		Обороти за месеца		Остатъци към датата на съставяне баланса	
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
91	Пренос .	10 315 755 818 12	5 315 758 185 13	315 610 575 195 74	316 601 722 229 56	11 320 551 776 52	6 337 716 247 25
	XI. Финансиране на основния ремонт Амортизационни отчисления на предпр..	-	125 461 818 66	1 182 818 721 77	1 251 334 770 06	-	73 785 732 05
	XII. Расчети с държавния бюджет и бюджетните учреждения						
92	Приходи по републиканския бюджет . . .	-	1 943 874 690 86	31 630 306 007 82	17 381 607 432 96	-	785 198 077 00
93	Разходи по републиканския бюджет . . .	-	-	25 810 223 480 50	25 910 223 480 50	-	-
94	Средства на местните бюджети	-	155 466 829 64	7 755 318 521 60	7 677 959 711 50	-	91 009 695 95
95	Резулт. прих. по бюджета на републиката .	-	-	5 380 353 140 41	5 380 353 140 41	-	-
96	Текущи с/ки на учреж. по републ. бюджети	-	336 502 475 58	12 843 170 327 47	12 565 465 867 06	-	378 673 014 93
97	Текущи с/ки на учреж. по местни бюджети	-	32 030 541 13	335 701 884 53	355 193 019 25	-	27 491 676 45
99	Преоценка по паричната реформа 1952 год.	-	2 352 520 211 37	-	11 629 01	-	2 592 541 161 28
	XIII. Расчети с банкови учреждения						
100	Българска инвестиционна банка	-	376 834 321 50	10 045 239 491 14	9 252 998 549 60	-	486 945 690 26
101	Държавна спестовна каса	-	870 765 432 81	3 037 313 324 09	3 143 512 305 39	-	652 965 413 75
102	Държ. застрахователен институт	-	30 102 430 00	278 730 776 35	261 276 563 35	-	16 654 015 00
	XIV. Дебитори и кредитори						
104	Подотчетни лица	30 018 00	-	37 396 17	1 156 507 54	30 308 73	-
105	Разни дебитори и кредитори	473 603 640 86	865 431 498 87	31 015 319 501 13	21 117 243 113 54	258 923 334 11	191 388 895 73
	XV. Съучастия						
107	Съучастия	3 007 638 73	-	-	11 630 00	2 905 938 73	-
	XVI. Текущи с/ки на организации и др.						
108	Текущи с/ки на частно-стоп. предприятия	-	646 635 58	6 504 461 04	6 913 537 32	-	52 813 23
109	Текущи сметки на профсоюзи	-	96 706 244 06	246 483 964 45	252 699 074 47	-	49 011 804 10
110	Текущи сметки на обществ. организации .	-	150 432 891 93	759 703 725 12	730 486 610 76	-	168 717 778 36
111	Сметки с централно отчитане	-	-	15 104 253 900 25	15 104 253 900 25	-	-
	XVII. Расчети по странични средства						
113	Разни средства и фондове със специално предназначение	-	87 933 723 40	9 6 310 075 39	877 199 742 01	-	138 193 490 50
	XVIII. Международни расчети						
115	Теглени преводи	-	-	68 603 043 359 93	125 301 811 183 02	-	56 432 647 794 56
116	Получени преводи	-	-	109 032 773 749 51	177 060 069 192 31	6 224 704 690 20	-
117	Записани го извлеченията преводи . . .	-	-	109 044 613 815 98	57 121 047 988 75	51 723 565 837 70	-
118	Ненравнени суми по извлеченията . . .	-	-	180 343 067 20	179 834 749 70	2 713 169 23	2 304 851 75
119	Теглени преводи от предната година .	-	54 929 310 892 95	102 763 774 574 90	47 835 863 681 97	-	-
120	Получени преводи от предната година .	3 326 361 398 71	-	12 109 116 175 90	17 459 677 974 61	-	-
121	Записани по извлеченията преводи от предната година	49 300 935 115 35	-	98 720 782 347 26	109 021 275 462 51	-	-
122	Ненравнени суми по извлеченията от предната година	902 313 20	2 786 318 50	11 269 069 59	9 305 062 41	-	-
123	Документи за връчване чрез управлятелната служба	-	-	15 642 787 970 87	15 642 787 970 87	-	-
124	Управлятелна служба	-	-	20 617 129 909 86	20 617 129 909 86	-	-
	Пренос .	66 081 451 351 95	66 367 373 362 31	919 535 761 236 61	919 101 059 194 09	66 333 375 641 50	68 741 575 030 10

№ на сметка	Наименование на сметките	Остатъци от предния месец		Обороти за месеца		Остатъци към датата на съставяне баланса		
		Дебет	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	
	Пренос	66 021 451 951 95	66 067 375 362 31	919 558 761 336 61	919 103 059 196 05	54 535 375 642 30	66 741 575 030 10	
	XIX. Сметки на стопански предприятия на банката							
133	Сметки с банкови стопански предприятия за основни средства	9 828 59	-	-	-	9 828 59	-	
134	Сметки с банкови стопански предприятия за оборотни средства	33 343 51	-	-	-	33 343 51	-	
	XX. Основни средства							
135	Земя	6 281 639 46	-	19 107 30	59 895 28	6 240 891 46	-	
136	Сгради	111 268 475 76	-	424 734 00	1 663 430 00	110 039 787 76	-	
137	Стопански инвентар	33 447 324 34	-	594 917 64	707 921 38	33 438 321 20	-	
	XXI. Корективни сметки							
138	Изхабяване на основните средства	-	53 997 304 63	1 420 157 61	4 012 454 04	-	56 196 631 86	
139	Изхабяване на малоцен и малогр. предмети	-	2 930 310 09	136 817 08	846 124 34	-	2 647 516 15	
	XXII. Сметки по капиталовложенията на банката							
140	Финансиране на лимитни капиталовлож.	-	443 393 59	413 586 20	808 047 36	-	858 014 75	
141	Незавършени лимитни капиталовложения	443 393 59	-	808 047 36	423 386 20	858 014 75	-	
142	Завършени лимитни капиталовложения	-	-	413 586 20	813 486 20	-	-	
143	Покупки							
144	Завършени капиталовложения по настъп. основни средства			808 486 33	808 486 33	-	-	
145	Разноски за основен ремонт	-	-					
146	Ликвидация на основни средства	10 169 429 60	-	153 305 47	52 462 35	10 270 352 72	-	
147	Вноски с инвестиц. предназначение	6 955 947 57	-	954 324 61	841 894 82	7 069 677 16	-	
149	Вноски за основен ремонт							
	XXIV. Ликвидационни заеми и сметки							
154	Облигации и съкровищни бонове	40 865 355 97	-	802 661 00	2 855 596 00	58 052 400 92	-	
156	Задължения на национал. предприятия	85 383 277 09	-	364 109 71	7 498 621 32	78 248 769 57	-	
	61	Заеми на кооперация без стоково материално пакрире	291 463 910 57	-	95 669 009 01	126 047 709 75	189 085 203 53	-
	Ликвидационни заеми на Т. К. З. С.	81 424 910 84	-	15 756 245 03	62 078 382 79	55 102 773 08	-	
	Заеми на новобрачни двойки	46 521 896 02	-	1 599 642 2	15 835 366 63	34 246 172 40	-	
	Заеми на земеделци — членове на Т.К.З.С.	90 806 104 19	-	2 727 604 66	80 558 519 73	2 977 109 62	-	
	Заеми на земеделци — частни	64 529 394 54	-	6 353 013 95	31 755 944 54	16 930 764 15	-	
	Заеми на работници, служители и членове на Т. П. К.	30 769 013 26	-	2 742 854 37	15 697 701 59	17 814 165 99	-	
	Пренос	66 091 653 220 79	66 924 352 331 42	919 599 452 200 20	919 451 379 084 70	68 916 631 289 73	68 901 257 284 00	

№ на сметка	Наименование на сметките	Остатъци от предиши месец		Обороти за месеца		Остатъци към датата на съставяне баланса	
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
	Пренос	66 991 653 220 79	66 924 352 321 42	919 599 452 200 20	919 451 579 084 70	68 916 631 289 73	68 891 257 284 86
169	Заеми на пенсионери	2 152 371 15	-	222 088 41	1 152 510 66	1 961 939 90	-
170	Заеми на домакини	2 473 278 69	-	177 900 33	1 177 167 02	1 473 012 30	-
171	Заеми на разни лица	10 916 419 51	-	824 193 27	4 289 535 11	6 755 062 57	-
172	Пласменти в ликвидация	11 905 461 92	-	352 518 02	2 992 473 27	10 305 506 57	-
173	Облекчени заеми по З. О. Д. З. К.	738 302 91	-	69 774 75	395 252 88	621 344 31	-
175	Стопански предприятия	185 986 59	-	159 888 53	260 739 92	61 737 27	-
177	Далов капитал на бивши поскулярни бани	-	946 099 08	37 836 03	1 516 66	-	909 872 71
182	Ликвидациони заеми на ДСП „Земснаб“	2 013 816 55	-	187 21	2 014 005 76	-	-
	XXV. Резултатни сметки						
186	Лихви	-	-	507 764 260 19	507 248 260 19	-	-
187	Разлика курса от камбъо	-	-	3 066 938 71	3 066 938 71	-	-
188	Други доходи	-	-	22 797 036 24	22 797 039 24	-	-
189	Други разходи	-	-	4 168 392 90	4 168 392 90	-	-
190	Административно-управленчески разходи	-	-	34 418 251 53	38 818 251 53	-	-
191	Суми за минизане в загуба	-	-	4 897 451 79	4 897 451 79	-	-
192	Загуби и печалби	-	-	243 512 613 55	392 169 958 55	-	159 657 345 73
	XXVI. Други активни и пасивни сметки						
193	Вложки за гаранции	-	1 396 250 77	1 083 376 02	1 771 00	-	116 045 75
194	Стопански материали	1 920 912 94	-	3 472 574 31	4 019 342 50	1 380 548 75	-
195	Малоценни и малотрайни предмети	2 533 510 89	-	246 317 10	156 311 84	2 647 618 13	-
196	Разходи за следващи периоди						
197	Приходи за следващи периди						
198	Разлики от преоценката на лева						
	Всичко	66 926 494 681 27	66 926 494 681 27	920 250 599 292 49	920 250 589 392 49	68 940 938 559 54	68 940 938 559 54

№	Наименование на сметките	Остатъци от предния месец		Обороти за месеца		Остатъци към датата на съставяне баланса	
		Дебет	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
	Б. Задбалансови сметки						
	I. Обезпечения						
201	Срочни задължителни	9 984 521 932 43	-	40 868 917 590 71	43 093 254 593 44	-	-
202	Залогови задължителни	-	-	-	-	-	-
203	Обезпечения по ликвидационни кредити	97 718 246 72	-	2 122 136 64	45 224 389 76	54 572 943 60	-
204	Залози по ликвидационни кредити	31 584 033 32	-	327 766 75	23 594 981 06	69 116 825 09	-
205	Депозанти на обезпечения	-	-	3 273 628 218 84	50 096 471 826 25	40 496 537 354 40	-
							125 569 813 69
	II. Запасни и разменни фондове						
207	Съкровищни билети	197 193 473 00	-	147 955 752 00	254 247 205 00	-	-
208	БАНКНОТИ ВИНОВНОСТНИ	988 170 675 00	-	5 152 400 997 49	5 185 010 197 49	955 651 380 00	-
209	Монети	6 612 850 00	-	3 415 064 40	5 350 304 40	5 077 010 00	-
209a	Монети	152 718 400 00	-	-	152 718 400 00	-	-
210	единици и членки на НАПР. ДРУГДЕ БАНКНОТИ ВИНОВНОСТНИ	441 350 00	-	1 155 450 153 49	1 147 180 105 49	8 712 000 00	-
211	БАНКНОТИ в банковите клонове	988 170 675 00	-	5 209 344 665 00	3 240 863 960 00	855 651 380 00	-
212	Монети в банковите клонове	6 612 850 00	-	3 410 767 40	5 346 607 40	5 077 010 00	-
212a	Монети в банковите клонове	-	-	1 423 516 288 00	1 423 516 288 00	-	-
213	Резерви фондове на път	-	-	-	-	-	-
214	БАНКНОТИ в Главната каса	25 676 400 00	-	223 122 800 00	176 145 000 00	72 696 200 00	-
215	Монети в Главната каса	4 592 750 00	-	1 664 388 40	1 967 368 40	6 300 260 00	-
215a	Монети в Главната каса БАНКНОТИ	-	-	-	-	-	-
216	Неотворени пратки с БАНКНОТИ СВЯРЖИЧКИ и монети	-	-	333 189 652 00	333 189 652 00	-	-
216a	Неотворени пратки БАНКНОТИ и монети	-	-	-	-	-	-
217	Негодни бандери БАНКНОТИ за унищожение	114 957 903 90	-	158 749 576 00	253 756 479 90	-	-
218	БАНКНОТИ Б. Н. Б. за бандери БАНКНОТИ и монети	-	2 344 654 329 90	1 883 273 895 30	2 347 844 745 80	-	1 809 125 260 00
219	БАНКНОТИ Банкови билети получени от печатницата	2 054 114 595 00	-	414 506 529 50	197 174 654 50	2 269 446 479 00	-
220	Монети получени от М-вото на финансите	30 162 955 00	-	1 644 843 40	13 350 90	51 787 855 40	-
220a	Монети получени от М-вото на финансите	-	-	-	-	-	-
221	Главна каса за бандери БАНКНОТИ и монети	-	2 350 196 484 50	253 637 019 50	208 574 848 40	-	2 301 234 303 40
222	Разрешения за прехвърляне суми от фондовете в оборотните каси	-	-	5 335 495 180 00	5 335 495 180 00	-	-
223	Е. К. У. за дадени разрешения	-	-	3 335 495 180 00	3 335 495 180 00	-	-
224	Съкровищни билети в Главната каса	42 191 000 00	-	32 280 000 00	64 471 000 00	-	-
225	Съкровищни билети в банковите клонове	107 193 473 00	-	150 336 652 00	257 530 105 00	-	-
259	Съкровищни билети получени от М-вото на финансите	265 918 954 50	-	23 280 000 00	269 198 954 50	-	-
	Пренос	15 968 275 107 94	15 968 275 102 94	122 092 205 147 23	122 092 205 147 23	8 334 040 382 09	8 334 040 382 09

№/дат	Наименование на сметките	Остатъци от предния месец		Обороти за месеца		Остатъци към датата на съставяне баланса	
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
	Пренос	13 368 275 102 56	13 368 275 102 56	132 032 395 147 22	132 032 395 147 22	4 234 049 397 03	4 234 049 397 03
III. Документи за искажо							
226	Расчетни документи изпратени за искажо	1 743 732 337 99	-	45 120 819 410 06	45 341 819 507 92	1 901 523 159 69	-
227	Расчетни документи подлежащи на искажо	613 369 555 56	-	25 384 337 710 05	28 503 348 956 78	704 329 327 63	-
228	Расчетни документи просрочени	132 177 244 49	-	11 363 295 100 93	11 522 077 915 24	190 389 529 54	-
229	Расчетни документи с отказан акцент	41 314 310 59	-	431 028 215 59	632 518 322 64	32 829 205 54	-
230	Други документи за искажо от нас	567 617 84	-	851 632 35	1 149 690 97	273 599 26	-
231	Други документи за искажо другаде	168 772 62	-	271 704 28	387 369 05	53 107 31	-
232	Документи изпратени за искажо в чужбина	51 349 300 00	-	207 373 500 00	244 691 600 00	14 591 300 00	-
233	Документи получени за искажо от чужбина	50 624 084 00	-	22 353 700 00	580 951 100 00	140 226 684 00	-
234	Седанти	-	2 634 597 732 59	30 947 611 037 13	31 136 048 636 13	-	2 374 097 391 57
IV. Ценностни за хранение							
237	Депозити за пазене	267 312 949 45	-	42 625 600 96	179 522 458 02	231 344 112 22	-
238	Депозанти	-	267 312 041 45	179 522 458 00	142 625 600 96	-	231 344 112 22
V. Държавни ценни материали за отчитане							
239	Държавни ценни материали	146 617 862 42	-	139 877 951 93	161 606 735 55	144 888 979 92	-
240	Държавно хранилище	-	146 617 862 42	61 605 677 53	159 976 743 93	-	144 888 979 92
VI. Акредитиви и гаранции							
241	Открити акредитиви	3 664 442 43	-	305 384 743 47	305 654 558 64	3 594 653 24	-
242	Дължини по гаранции	2 145 290 17	-	301 141 21	1 698 433 15	2 750 992 73	-
243	Гаранции и акредитиви	-	12 812 732 58	305 325 372 64	305 156 786 05	-	11 145 665 27
VII. Държавни бюджетни кредити							
244	Кредити по републиканският бюджет	-	-	25 053 673 063 47	25 053 673 063 47	-	-
245	Неуравнени бюджетни нареддания	-	-	313 792 700 00	313 792 700 00	-	-
246	Държавата за кредити по републ. бюджет	-	-	11 710 767 142 63	19 710 767 942 69	-	-
VIII. Бланки под строга отчетност							
253	Бланки под строга отчетност	-	-	-	-	-	-
254	Издадени бланки под строга отчетност	-	-	-	-	-	-
IX. Разни							
255	Разни активни статистически сметки	9 052 864 303 67	-	507 884 541 25	1 770 043 397 54	8 797 705 346 35	-
256	Разни пасивни статистически сметки	-	6 052 864 303 67	1 770 148 102 13	507 385 345 04	-	6 797 705 346 35
X. Вземания и задължения на държавата пости за лицензия от Б.Н.Б.							
265	Задължения към погасителната каса	54 236 703 58	-	2 554 868 72	40 914 449 72	16 437 177 31	-
266	Задълж. по заеми от заема на бежанците	14 218 733 18	-	1 367 659 11	9 503 229 99	6 077 162 30	-
267	Задълж. по заеми за икономичен строеж	5 102 282 15	-	109 975 11	878 944 61	2 333 250 65	-
268	Задълж. по заеми на новоборчни двойки	35 435 669 18	-	2 180 941 07	9 956 404 75	37 622 196 45	-
269	Държавата от вземания и задължения за ликвидиране от Б. Н. Б.	-	159 278 617 30	61 250 531 75	5 855 159 28	-	163 085 250 85
270	ЗАЕМИ ПО ИЗЧУПЕНИ ТОЧКИ	51 377 483 77	-	23 898 03	85 754 37	51 315 639 45	-
271	ЗАЕМИ НА ЗАСЛУГИ В БЕЛОСОРВЕТО	147 543 44	-	6 357 90	56 060 95	27 970 71	-
	Всичко	25 948 791 099 46	25 248 721 079 46	359 624 401 113 96	359 524 401 113 96	32 497 114 307 95	19 497 114 307 95

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА - Централно управление

ГОДИШНА РАВНОСМЕТКА

за печалбите и загубите на 31 декември 1956 година

ЗА ГУБИ

ПЕЧАЛБИ

ОБЯСНЕНИЕ	Суми		Общи суми		ОБЯСНЕНИЕ	Суми		Общи суми	
	лева	ст.	лева	ст.		лева	ст.	лева	ст.
I. Адм. управленч. разходи:					I. Лихви от заеми и ценни книжа:				
1. Заплати и др. възнагр. (§ 1)	4306321912				Лихви от краткоср. заеми	20000587069			
2. Прибавки към заплатата (§ 2)	536941137				Лихви от просрочени заеми	2189604425			
3. Веществ. разходи (§ § 3, 4, 6, 7, 11 и 13)	868553219				Лихви от съдебни заеми	617382315			
4. Разни (§ 18)	37814042		5749715380		Лихви от съкровищни бонове и ценни книжа	80802561			
II. Лихви по влогове:					Лихви от инострани кореспонденти	13697151			
Лихви на Държ. сп. каса . . .	2487428943				Лихви от разни	303114244	23209487764		
Лихви на Б. инв. банка	581244592								
Лихви по влог. от фондове и разни сред. със спец. предназначения	90531580		3159611115						
III. Лихви по расчетни и текущи сметки									
Лихви по расчетни сметки . .	1329736659								
Лихви по тек. с/ки на профсъюзи и общ. организации	212662269								
Лихви по тек. с/ки на ТКЗС . .	515890810								
Лихви по тек. с/ки на частно стоп. предприятия	69711								
Лихви на разни	133556340		2188515469						
IV. Други разходи									
Комисионни на иностр. кореспонд.	96789								
Порто	1649366								
Разни извънбюджетни разходи .	18976795								
Амортизац. отчисления за възстановяване	3006654	-							
Амортизац. отчисления за основен ремонт	94945044		416363424						
V. Курсова разлика и други от девизни операции:									
Разлика курса от камбии . .									
VI. Суми за минаване в загуба:									
Несъбирами вземания	42921324								
Други	52006107		481927431						
VII. Разни									
Разни									
Обороти от превърдане									
пегалбата от банк. клонове	12354529789		12354529789						
от банк. клонове	12147021202								
Централна	1718713320		13965434592						
Печалба									
Всичко .			38216995855						

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

Ст. счетоводител:

Гл. счетоводител:

Ст. счетоводител:

О П И С

на АКТИВИТЕ, подлежащи на отписване от
баланса на Българска народна банка

Обяснение

Остатък на
31.XII.1956 г.
лева

1	Министерство на финансите и държавния контрол - от истеглини от обръщение монети при паричната реформа 1952 година	58.627.634,46 ✓
2	Министерство на финансите и държавния контрол - от облигации: от 2% Държавен конверсионен заем 1952 година	38.718.960,-
	от други вътрешни и външни държавни заеми	146.012,92
3	Министерство на финансите и държавния контрол - предоставени от Народна република България и Народна република Албания: стоков кредит по спогодба от 22.IV.1949 година, одобрена с З-то постановление на Министерския съвет от 27 май 1949 година	9.231.400,-
	стоков кредит по спогодба от 1.IV.1952 година, до- пълнена с протокол от 22.II.1954 година	29.348.143,87
4	Задължения на министерства, ведомства, държавни учреждения, държавни предприятия и народни съвети	1.668.714,20
5	Задължения на екрайсии - от предадени им имущества.	5.221.206,37
6	Задължения на жилищното - от предадени им имущества	656.391,75
7	Задължения на предприятия с германско капиталово участие - премиали към Управлението на съветските имущества в България - предадени на държавата	1.950.835,76 ✓ 82
8	Задължения на осъдени на пълна конфискация на иму- ществото им - предадени на държавата	120.399,21 ✓ 105
9	Разни задължения на държавата от ликвидирани дър- жавни предприятия и предадени им имущества	1.509.291,20 ✓ 105
	Всичко:	146.198.991,74

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА Б.Н.БАНКА:

/В.Луканова/

ГЛАВЕН СЧЕТОВОДИТЕЛ:

/Л.Тодоринов /

О П И С

на НАСИЛТЕ, подлежащи на отписване от
баланса на Българска народна банка

в

Обяснение

Остатък на
31.XII.1956 г.
лева

1	Вземания на Съветския съюз - от предоставен на Народна република България стоков кредит по спогодба от 18 януари 1949 година	11.262.500,-
2	Вземания на Чехословашката народна република - от предоставени на Народна република България стоков кредит по спогодба от 14 юни 1951 година	43.371.686,83
3	Вземания на Народна република Полша - от предоставени на Народна република България стоков кредит по спогодба от 20 март 1953 г.	17.680.000,-
4	Начислени и капитализирани лихви за минало време по отпуснатия от банката кредит на Народна република Албания	3.416.057,44
	Всичко:	75.730.244,27

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА Б.Н.БАНКА:

В. Нукарова

ГЛАВЕН СЧЕТОВОДИТЕЛ:

Л. Тодоров